

Εικονογραφημένο Λεξικό

Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού

Το Πρώτο μου Λεξικό

**Τόμος 15ος
(Τ, τ - Υ, υ)**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

**Αγγελική Ευθυμίου, Λέκτ. Δημοκρί-
τειου Παν. Θράκης
Ηλίας Δήμος, Εκπαιδευτικός Π.Ε.
Μαρία Μητσιάκη, Φιλολόγος
Ιουλία Αντύπα, Λεξικογράφος**

ΚΡΙΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

**Α. Ν. Συμεωνίδου-Χριστίδου,
Καθηγήτρια Α.Π.Θ.
Κωνσταντίνος Παπανδρέου,
Σχολικός Σύμβουλος
Εμμανουήλ Χαρίτος,
Εκπαιδευτικός Π.Ε.**

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

**Λήδα Βαρβαρούση, Εικονογράφος
– Σκιτσογράφος**

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Ελένη Λεοντσίνη, Φιλόλογος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του
Παιδαγ. Ινστιτούτου
Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγ. Ινστιτ.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
Dr Αρετή Καραθανάση-
Κατσαούνου, Μόνιμη Πάρεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ
Αγγέλικα Κοροβέση, ζωγράφος

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**
Ομάδα εργασίας για το Ινστιτούτο
Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**Προσαρμογή: Αγγελοπούλου
Μαρία, Εκπαιδευτικός
Παραδείση Μαρία, Εκπαιδευτικός
Επιμέλεια: Μπακάλη Άννα,
Εκπαιδευτικός**

**Επιστημονικός υπεύθυνος:
Βασίλης Κουρμπέτης, Σύμβουλος Α΄
του Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ**

**Υπεύθυνη του έργου:
Μαρία Γελαστοπούλου,
Μ.Εδ. Ειδικής Αγωγής**

**Τεχνική υποστήριξη: Κωνσταντίνος
Γκυρτής, Δρ. Πληροφορικής**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Αγγελική Ευθυμίου Ηλίας Δήμος
Μαρία Μητσιάκη Ιουλία Αντύπα**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ**

**Εικονογραφημένο Λεξικό
Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού**

Το Πρώτο μου Λεξικό

**Τόμος 15ος
(Τ, τ – Υ, υ)**

Ι.Τ.Υ.Ε. ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια
2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων εκ-
παιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Βλάχος

**Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστι-
τούτου**

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή υποστηρι-
κτικού εκπαιδευτικού υλικού με βά-
ση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δη-
μοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

**Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστι-**

τούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός

Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού

Ινστιτούτου

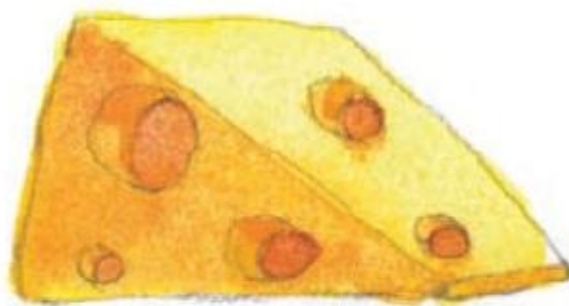
**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75%
από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό
Ταμείο και 25% από εθνικούς
πόρους.**

Προέλευση Χάρτη της Ελλάδας

**«Γνωρίζω την Ελλάδα» Γεωγραφί-
α Ε΄ Δημοτικού, Οργανισμός Εκδό-
σεως Διδακτικών Βιβλίων, Έκδοση
Δ΄, Αθήνα 2005**

ταβάνι-----ταβέρνα--

Τ τ

ταβάνι [το] ουσιαστικό
(ταβάνια)

☑ Το ταβάνι είναι το μέρος του
δωματίου που είναι πάνω από
το κεφάλι σου. ○ οροφή
● πάτωμα 🎵 τα-βά-νι

ταβέρνα [η] ουσιαστικό
(ταβέρνες)

☑ Η ταβέρνα είναι ένα λαϊκό
εστιατόριο που προσφέρει
φαγητό και ποτό.

◇ **ψαροταβέρνα** 🎵 τα-βέρ-να

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τάβλι-----ταγέρ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

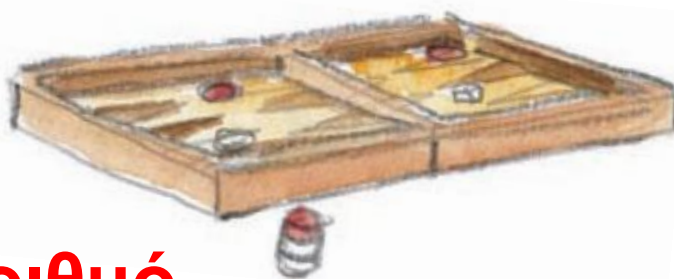
τάβλι [το] ουσιαστικό

☑ Το τάβλι είναι ένα επιτραπέζιο παιχνίδι που παίζεται με δύο ζάρια και τριάντα πούλια. 🎵 τά-βλι

- Η λέξη τάβλι

δε χρησιμο-
ποιείται στον

πληθυντικό αριθμό.

ταγέρ [το] ουσιαστικό

☑ Το ταγέρ είναι μία φούστα κι ένα σακάκι από το ίδιο ύφασμα που φοριούνται μαζί. 🎵 τα-γέρ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

τάζω ρήμα (έταξα, θα τάξω)

☑ Όταν τάξεις σε κάποιον κάτι, του το υπόσχεσαι. ✍ «Ο

μπαμπάς μου έταξε να πάμε μαζί για μπάλα αλλά το ξέχασε!» είπε ο Κώστας.

✓ Όταν τάξεις κάτι στον Θεό ή τους Αγίους, υπόσχεσαι να τους το αφιερώσεις. ♦ Η θεία του κύριου Μιχάλη έκανε τάμα μία λαμπάδα σαν το μπόι της.

🎵 τά-ζω

ταΐζω ρήμα (τάισα, θα ταΐσω)

☑ Όταν ταΐξεις κάποιον, του δίνεις να φάει. ♦ Το μωρό της θείας Κατερίνας θέλει τάισμα κάθε τρεις ώρες. 🎵 τα-ϊ-ζω

α-ταινία-----ταιριάζω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ταινία [η] ουσιαστικό (ταινίες)

☑ Η ταινία είναι ένα έργο που βλέπεις στον κινηματογράφο ή στην τηλεόραση. ○ φιλμ

✓ Ταινία λέμε και μία μακρόστενη λουρίδα από χαρτί ή ύφασμα. ✎ Ο κύριος Γιάννης έκλεισε το κουτί με μία κολλητική **ταινία**. ○ κορδέλα 🎵 ται-νί-α

ταίρι [το] ουσιαστικό

➔ ταιριάζω

ταιριάζω ρήμα (ταίριαξα και ταίριασα, θα ταιριάξω και θα ταιριάσω)

☑ Όταν δύο πράγματα ταιριάζουν, συνήθως μοιάζουν

μεταξύ τους και τα χρησιμοποιούμε μαζί σαν σύνολο. «Αυτή η κόκκινη τσάντα ταιριάζει με τα κόκκινα παπούτσια μου» είπε η κυρία Μαργαρίτα.

✓ «Δε μου ταιριάζει αυτό το φόρεμα!» είπε η θεία Έλλη. Δε μου πάει. «Με παχαίνει!» συνέχισε.

✓ Όταν δεν ταιριάζεις με κάποιον, δεν έχετε ίδιο χαρακτήρα, δεν έχετε ίδιες ιδέες.

◇ Χθες η Αθηνά δεν έβρισκε το ταίρι της κάλτσας της. Έτσι φόρεσε δύο κάλτσες που δεν ήταν και τόσο ταιριαστές. Ήταν παράταιρες. ται-ριά-ζω

α-β-γ-δ-ε-ζ-η-θ-ι-κ-λ-μ-ν-ξ-ο-π-ρ-σ-τ-υ-φ-χ-ψ-ω

τακούνι-----τακτοποιώ

τακούνι [το] ουσιαστικό
(τακούνια)

✓ Το τακούνι είναι το πίσω μέρος του παπουτσιού μας. Εκεί πατάει η φτέρνα του ποδιού μας. Τα τακούνια είναι φτιαγμένα από λάστιχο, ξύλο ή δέρμα και βγαίνουν σε διάφορα σχέδια. 🎵 τα-κού-νι

τακτικός, τακτική, τακτικό
επίθετο (τακτικοί, τακτικές,
τακτικά) → τάξη

τακτοποιώ, τακτοποιούμαι
ρήμα (τακτοποίησα, θα
τακτοποιήσω)

✓ Όταν τακτοποιείς τα

τακτοποιώ-----ταλαιπωρώ--

πράγματά σου, τα τοποθετείς
στη σωστή τους θέση.

○ συμμαζεύω, συγυρίζω

 Κάθε Σάββατο ο Κώστας και η
Αθηνά τακτοποιούν το δωμάτιό
τους. Φροντίζουν να είναι
τακτοποιημένο.

✓ Ο κύριος Γιάννης είπε πως θα
τακτοποιήσει το ζήτημα της
εκδρομής. Θα κανονίσει πού θα
πάνε και πού θα μείνουν.

○ ρυθμίζω, κανονίζω

◇ **τακτοποίηση** τα-κτο-ποι-ώ

ταλαιπωρώ, ταλαιπωρούμαι
ρήμα (ταλαιπώρησα, θα
ταλαιπωρήσω)

☑ Όταν ταλαιπωρείς κάποιον,

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-ταλαιπωρώ-----ταλέντο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τον κάνεις να πονά ή να στενοχωριέται. Τον κάνεις να υποφέρει. Τα παιδιά της γειτονιάς ταλαιπωρούν συχνά τα ζώα: τους τραβούν την ουρά.

✓ «Με ταλαιπώρησε αυτή η άσκηση μέχρι να τη λύσω!» είπε η Αθηνά στην κυρία Μαργαρίτα. Με παίδεψε. κουράζω, παιδεύω, βασανίζω, τυραννώ

● ανακουφίζω, ξεκουράζω Ο κύριος Γιάννης έζησε μία φοβερή ταλαιπωρία περιμένοντας δύο ώρες όρθιος στην ουρά στην τράπεζα. τα-λαι-πω-ρώ

ταλέντο [το] ουσιαστικό
(ταλέντα)

✓ Όταν έχεις ένα ταλέντο, μπορείς να κάνεις κάτι πολύ καλά. Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται μ' ένα ταλέντο.

✎ Η Αθηνά έχει το ταλέντο της θείας της: ζωγραφίζει πολύ όμορφα. ○ χάρισμα

✓ Ταλέντο λέμε και κάποιον που έχει ταλέντο. 🎵 τα-λέ-ντο

ταλκ [το] ουσιαστικό

✓ Το ταλκ είναι μία άσπρη αρωματική σκόνη που τη βάζουμε στο δέρμα μας. Ταλκ βάζουμε συχνά στα μωρά. 🎵 ταλκ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

α-ταμείο-----ταμπέλα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ταμείο [το] ουσιαστικό (ταμεία)

☑ Το ταμείο είναι ένα κουτί ή ένα συρτάρι όπου φυλάμε τα χρήματα.

✓ Ταμείο λέμε και το γραφείο που είναι υπεύθυνο για τις πληρωμές. ◇ Ο Κώστας είναι φέτος ο ταμίας της τάξης του: μαζεύει όλα τα χρήματα που του δίνουν κάθε μήνα οι συμμαθητές του. 🎵 τα-μεί-ο

ταμίας [ο], [η] ουσιαστικό (ταμίες) → ταμείο

ταμπέλα [η] ουσιαστικό (ταμπέλες)

☑ Η ταμπέλα είναι μία

ταμπέλα-----ταμπλό--

επιφάνεια από ξύλο, χαρτί ή πλαστικό που γράφει ένα μήνυμα για να πληροφορεί τον κόσμο για κάτι. Ταμπέλες έχουν απέξω τα μαγαζιά. Το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη έχει πάνω από την είσοδο μία ταμπέλα που γράφει MINI MARKET. ΠΙΝΑΚΙΔΑ, επιγραφή τα-μπέ-λα

ταμπλό [το] ουσιαστικό
 Το ταμπλό είναι ένας πίνακας που έχει πάνω του κουμπιά ή όργανα για να ελέγχουμε μ' αυτά τις ηλεκτρικές συσκευές. Η Αθηνά κοίταζε το τεράστιο ταμπλό του τηλεφωνικού κέντρου στο γραφείο του μπαμπά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-ταμπλό-----τάξη

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

της. ○ πίνακας

✓ Ταμπλό λέμε και την τετράγωνη επιφάνεια που είναι πίσω από το καλάθι του μπάσκετ. 🎵 τα-μπλό

τανάλια [η] ουσιαστικό (τανάλιες)

✓ Η τανάλια είναι ένα εργαλείο που το χρησιμοποιούμε για να τραβάμε και να βγάζουμε τα καρφιά. ○ δαγκάνα, τσιμπίδα
🎵 τα-νά-λια 🖋️ 'τα εργαλεία'

τάξη [η] ουσιαστικό (τάξεις)

✓ Η τάξη σου είναι ο χώρος όπου κάνεις μάθημα στο σχολείο.

✓ Τάξη λέμε και το σύνολο των μαθημάτων που πρέπει να διδασκόμαστε σε μία χρονιά.

 Η έκτη τάξη είναι η πιο δύσκολη απ' όλες τις τάξεις του Δημοτικού.

✓ Τάξη είναι όμως και όλοι οι μαθητές που παρακολουθούν τα ίδια μαθήματα για μία χρονιά.

 Όλη η τρίτη τάξη επισκέφτηκε το μουσείο.

✓ Όταν όλα τα πράγματα στο δωμάτιό σου είναι τοποθετημένα στη θέση τους, υπάρχει τάξη.

● ακαταστασία Ο Κώστας είναι πολύ τακτικός, πάντοτε έχει τάξη μέσα στο δωμάτιό του.

● άτακτος, ακατάστατος **τακτοποιώ** τά-ξη 'στο σχολείο'

α-ταξί-----ταξιδεύω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ταξί [το] ουσιαστικό

☑ Το ταξί είναι ένα αυτοκίνητο που μας μεταφέρει όπου θέλουμε κι εμείς πληρώνουμε γι' αυτό τον οδηγό. **◇ Ο οδηγός του**

ταξί, λέγεται ταξιτζής. 🎵 τα-ξί

✍ 'η πόλη'

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ταξιδεύω ρήμα (ταξίδεψα, θα ταξιδέψω)

☑ Όταν ταξιδεύεις, πηγαίνεις από τον τόπο που μένεις σ' έναν άλλο τόπο και μένεις εκεί για κάποιο χρονικό διάστημα.

✓ «Πού ταξιδεύεις πάλι, Αθηνά;»
φώναξε η δασκάλα. Πού γυρνάει
το μυαλό σου; Γιατί είσαι
αφηρημένη; ◇ Του θείου Τάκη
του αρέσουν πολύ τα ταξίδια.
Είναι ένας πρόθυμος ταξιδιώτης.
Ο θείος Τάκης έχει ένα μεγάλο
ταξιδιωτικό γραφείο στο
Ηράκλειο. 🎵 τα-ξι-δεύ-ω

**Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με
το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη,
ψάξε μέσα στο λεξικό τις
λέξεις
δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο,
καημένος, πιάνω, τμήμα,
φυλακή**

α --ταξίδι-----τάπα

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ταξίδι [το] ουσιαστικό (ταξίδια)
→ ταξιδεύω

ταξιδιώτης [ο], **ταξιδιώτισσα**
[η] ουσιαστικό (ταξιδιώτες,
ταξιδιώτισσες) → ταξιδεύω

ταξιτζής [ο], **ταξιτζού** [η]
ουσιαστικό (ταξιτζήδες) → ταξί

τάπα [η] ουσιαστικό (τάπες)
☒ Η τάπα είναι ένα κομμάτι από
ξύλο ή φελλό, συνήθως
στρογγυλό για να βουλώνουμε
ένα άνοιγμα. Ο θείος Αλέκος
έβγαλε την **τάπα** για ν' αδειάσει
την μπανιέρα. τά-πα

ταπεινός-----ταπεινώνω-

ταπεινός, ταπεινή, ταπεινό
επίθετο (ταπεινοί, ταπεινές,
ταπεινά)

☑ Όταν κάποιος είναι ταπεινός,
δεν υπερηφανεύεται και δεν έχει
μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του.

○ σεμνός

✓ Ταπεινό λέμε και κάτι ασήμα-
ντο ή κάτι που δε μας εντυπω-
σιάζει. ✍ Οι επτά νάνοι ζούσαν
σ' ένα μικρό ταπεινό σπιτάκι.

◇ Όταν ταπεινώνουμε κάποιον,
τον προσβάλλουμε με πολύ
άσχημο τρόπο. 🎵 τα-πει-νός

ταπεινώνω ρήμα (ταπείνωσα,
θα ταπεινώσω) → ταπεινός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τάπερ-----ταπετσαρία

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τάπερ [το] ουσιαστικό

☑ Το **τάπερ** είναι ένα πλαστικό ή γυάλινο δοχείο με καπάκι όπου βάζουμε τα τρόφιμα για να μένουν φρέσκα. 🎵 **τά-περ**
- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ταπετσαρία [η] ουσιαστικό (ταπετσαρίες)

☑ Ταπετσαρία λέμε το κάλυμμα από χαρτί ή πλαστικό που βάζουμε στην επιφάνεια ενός τοίχου για να τον κάνουμε πιο όμορφο.

✓ Με ταπετσαρία ντύνουμε και τους καναπέδες και τις

ταπετσαρία-----ταράζω--

καρέκλες. Η ταπετσαρία είναι από ύφασμα, δέρμα ή πλαστικό.

🎵 τα-πε-τσα-ρί-α

ταράζω, ταραζομαι ρήμα
(τάραξα, θα ταραξώ)

☑️ Όταν κάποιος ή κάτι μας ταραίζει, μας ταρακουνά. 🖋️ Η Αθηνά τάραξε μ' ένα ξύλο το νερό της πισίνας.

✓ Όταν κάτι μας ταραίζει, μας αναστατώνει ή μας ταλαιπωρεί. Προκαλεί ταραχή. 🖋️ Η εξαφάνιση της Ροζαλίας τάραξε πολύ την Αθηνά. ○ αναστατώνω,

τρομάζω ● ηρεμώ, καθησυχάζω ◇ Η Αθηνά δεν ήθελε να κάνει μπάνιο. Η θάλασσα ήταν

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-ταράζω-----ταρακουνώ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

πολύ **ταραγμένη**, γιατί φυσούσε
πολύ. Ο Νίκος είναι μεγάλος
ταραξίας, δημιουργεί συχνά
φασαρίες, είναι δηλαδή **ταραχο-**
ποιός. **ταραχή** 🎵 τα-ρά-ζω

ταρακουνώ και **ταρακουνάω**,
ταρακουνιέμαι ρήμα (ταρακού-
νησα, θα ταρακουνήσω)

☑️ Όταν ταρακουνάς κάποιον,
τον κουνάς δυνατά. 🖊️ Ο

Κώστας έπιασε την Αθηνά από
τους ώμους και την **ταρακούνη-**
σε δυνατά για να ξυπνήσει.

○ ταράζω ● ηρεμώ

🎵 τα-ρα-κου-νώ

ταράτσα-----τάρτα-

ταράτσα [η] ουσιαστικό
(ταράτσες)

✓ Η ταράτσα είναι η επίπεδη στέγη ενός κτιρίου. Είναι στρωμένη με τσιμέντο ή πλάκες.

✍ Η θεία του κυρίου Μιχάλη απλώνει τα ρούχα της στην ταράτσα. 🎵 τα-ρά-τσα

τάρτα [η] ουσιαστικό (τάρτες)

✓ Η τάρτα είναι σαν στρογγυλή ανοιχτή πίτα που είναι φτιαγμένη από μία σφιχτή ζύμη. Αν είναι γλυκιά, έχει γέμιση από κρέμα και φρούτα ή μαρμελάδα. Αν είναι αλμυρή, τη γεμίζουμε με τυρί και άλλα υλικά. 🎵 τάρ-τα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τάση-----τατουάζ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τάση [η] ουσιαστικό (τάσεις)

☑ Ο Νίκος έχει την τάση να λέει αστεία, και όλοι να γελούν.

Συνήθως λέει αστεία.

✓ Όταν πέφτει η τάση του ρεύματος, δεν έχουμε ρεύμα.

🎵 τά-ση

τατουάζ [το] ουσιαστικό

☑ Το τατουάζ είναι μία εικόνα ή ένα σχέδιο που χαράζουν κάποιοι άνθρωποι στο δέρμα τους με μπογιά που συνήθως δε φεύγει. 🎵 τα-του-άζ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ταύρος-----ταυτότητα-

ταύρος [ο] ουσιαστικό (ταύροι)

☑ Ο ταύρος είναι το αρσενικό βόδι.

✓ Ταύρο λέμε και κάποιον που είναι πολύ δυνατός.

🎵 ταύ-ρος

ταυτότητα [η] ουσιαστικό (ταυτότητες)

☑ Η ταυτότητα είναι ένα επίσημο χαρτί που γράφει τα στοιχεία μας κι έχει μία φωτογραφία μας.

✍ Κάθε φορά που ταξιδεύουμε με αεροπλάνο πρέπει να έχουμε μαζί την αστυνομική μας **ταυτότητα**.

✓ Ταυτότητα λέμε και το

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-ταυτότητα--ταχυδακτυλουργός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κόσμημα που φοράς στο χέρι σου και που γράφει το όνομά σου. 🎵 ταυ-τό-τη-τα

τάφος [ο] ουσιαστικό (τάφοι)

☑️ Ο τάφος είναι το μέρος όπου βάζουν το σώμα του νεκρού.

Είναι ένας λάκκος μέσα στη γη που τον σκεπάζουν με χώμα.

✓ Λέμε ότι κάποιος είναι τάφος, όταν κρατάει τα μυστικά των άλλων και δε λέει τίποτε σε κανέναν. **♦ νεκροταφείο** 🎵 τά-φος

ταχυδακτυλουργός [ο], [η]

ουσιαστικό (ταχυδακτυλουργοί)

☑️ Ο ταχυδακτυλουργός μπορεί να μετακινεί και να εξαφανίζει

ταχυδακτυλουργός-ταχυδρόμος-α

πράγματα με τα επιδέξια δάχτυλά του. Οι θεατές που τον βλέπουν μένουν έκπληκτοι, γιατί αυτά που κάνει μοιάζουν με μαγικά.

τα-χυ-δα-κτυ-λουρ-γός

ταχυδρομείο [το] ουσιαστικό
(ταχυδρομεία) → ταχυδρόμος

ταχυδρόμος [ο], [η] ουσιαστικό
(ταχυδρόμοι)

✓ Ο ταχυδρόμος μαζεύει και μοιράζει γράμματα, δέματα κι επιταγές. **♦ Το ταχυδρομείο είναι η υπηρεσία που αναλαμβάνει να συγκεντρώσει και να μοιράσει τα γράμματα.**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-ταχυδρόμος-----ταχύτητα

Ταχυδρομείο όμως λέγεται και το κτίριο όπου μαζεύονται τα γράμματα, οι επιταγές και τα δέματα. Όταν στέλνεις ένα γράμμα με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, το στέλνεις από τον υπολογιστή σου. 🎵 τα-χυ-δρό-μος

ταχύτητα [η] ουσιαστικό
(ταχύτητες)

☑ Όταν κάνεις κάτι με μεγάλη ταχύτητα, το κάνεις πολύ γρήγορα. ○ σβελτάδα, γρηγοράδα

✓ Η ταχύτητα ενός αυτοκινήτου είναι το πόσο γρήγορα μπορεί να πάει κάπου. ✍ Όταν ο κύριος Γιάννης οδηγεί στην

ταχύτητα-----τείχος--

εθνική οδό, τρέχει με ταχύτητα
120 χιλιόμετρα την ώρα.

🎵 τα-χύ-τη-τα

ταψί [το] ουσιαστικό (ταψιά)

☑ Το ταψί είναι ένα μαγειρικό
σκεύος. Μέσα σ' αυτό βάζουμε
τα φαγητά που ψήνουμε στον
φούρνο. 🎵 τα-ψί

τέζα επίρρημα

☑ Ο Νίκος έσπασε το πόδι του κι
έμεινε τέζα στο κρεβάτι για έναν
μήνα. Έμεινε ξαπλωμένος στο
κρεβάτι. 🎵 τέ-ζα

τείχος [το] ουσιαστικό (τείχη)

☑ Το τείχος είναι ένας ψηλός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-β-γ-δ-ε-ζ-η-θ-ι-κ-λ-μ-ν-ξ-ο-π-ρ-σ-τ-υ-φ-χ-ψ-ω

---τείχος-----τέλειος

και γερός τοίχος από μεγάλες πέτρες που το έχτιζαν γύρω από τις αρχαίες πόλεις.

🎵 τεί-χος

τελεία [η] ουσιαστικό (τελείες)

☑ Τελεία (.) βάζουμε στο τέλος κάθε πρότασης. 🎵 τε-λεί-α

τέλειος, τέλεια, τέλειο επίθετο (τέλειοι, τέλειες, τέλεια)

☑ Όταν κάτι είναι τέλειο, δε θα μπορούσε να είναι καλύτερο απ' ό,τι είναι, δεν έχει λάθη.

Λέμε ότι κάποιος είναι τέλειος, όταν δεν έχει κανένα ελάττωμα και καμία αδυναμία. ✍ «**Η μαμά μου είναι η καλύτερη μαμά του**

τέλειος-----τελειώνω--

κόσμου, είναι **τέλεια**» είπε η Αθηνά. ○ άριστος, ιδανικός
🎵 τέ-λει-ος

τελειώνω ρήμα (τέλειωσα/
τελείωσα, θα τελειώσω)

☑ Όταν **τελειώνεις** κάτι, φτάνεις
στο τέλος του. ✍ Η Αθηνά

τελειώνει το βιβλίο που διαβάζει,
βρίσκεται στις τελευταίες
σελίδες του. ○ ολοκληρώνω

● αρχίζω, ξεκινώ

✓ Όταν κάτι **τελειώνει**, φτάνει
στο τέλος του. ✍ «Σε λίγο

τελειώνει η ταινία και θα
φύγουμε» είπε η κυρία
Μαργαρίτα στην Αθηνά.

✓ Το φόρεμα της Αθηνάς

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τελειώνω-----τελευταίος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τελειώνει σε δαντέλα. Έχει
τελείωμα με δαντέλα. ♦ **τέλος**
♪ τε-λειώ-νω και τε-λει-ώ-νω

τελευταίος, τελευταία,
τελευταίο επίθετο (τελευταίοι,
τελευταίες, τελευταία)
☑ Όταν είσαι **τελευταίος**,
βρίσκεσαι στο **τέλος** μίας
σειράς. Δεν υπάρχει άλλος μετά
από εσένα. ● **πρώτος**
✓ Ο Κώστας λέει πως ο Νίκος
είναι ο **τελευταίος** στην τάξη. Ο
χειρότερος μαθητής.
✓ Τον **τελευταίο** καιρό η Αθηνά
είναι πολύ αφηρημένη.
♪ τε-λευ-ταί-ος

Δύο νάνοι
προχωρού-
σαν μπρο-
στά και ο

τελευταίος κρατούσε ένα
φυτράρι στο χέρι.

τέλος [το] ουσιαστικό (τέλη)

☑ Το τέλος είναι το σημείο
όπου τελειώνει κάτι. ✎ Το σπίτι

του κυρίου Γιάννη βρίσκεται στο
τέλος του δρόμου. ○ τέρμα

● αρχή, ξεκίνημα

✓ Ο διαιτητής σφύριξε το τέλος
του αγώνα. ○ πέρας, λήξη,

φινάλε ◇ «Τελοσπάντων! Θα
έρθω κι εγώ μαζί σας» είπε ο
Κώστας που δεν ήθελε να πάει

α-τέλος-----ΤΕΝΕΚΕΣ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σινεμά. τέ-λος

τεμπέλης, τεμπέλα, τεμπέλικο
επίθετο (τεμπέληδες, τεμπέλες,
τεμπέλικα)

☒ Όταν κάποιος είναι τεμπέλης,
δε θέλει ή βαριέται να δουλέψει.

○ ακαμάτης ● εργατικός

◇ Όταν κάποιος είναι τεμπέλης,
έχει τεμπελιά. τε-μπέ-λης

ΤΕΝΕΚΕΣ [ο] ουσιαστικό
(τενεκέδες)

☒ Ο ΤΕΝΕΚΕΣ είναι ένα δοχείο
κατασκευασμένο από φτηνό
μέταλλο. ΤΕΝΕΚΕ όμως λέμε και
το περιεχόμενο του δοχείου.

 Ο θείος Τάκης έφερε δύο

ΤΕΝΕΚΕΔΕΣ ΛΑΔΙ.

✓ Ο ΤΕΝΕΚΕΣ των σκουπιδιών είναι ένα μεταλλικό ή πλαστικό δοχείο για τα σκουπίδια. Λέγεται αλλιώς και σκουπιδοτενεκές.

◇ Ο Κώστας και η Αθηνά μαζεύουν ΤΕΝΕΚΕΔΕΝΙΑ ΚΟΥΤΙΑ από αναψυκτικά. 🎵 ΤΕ-ΝΕ-ΚΕΣ

ΤΕΝΙΣ [το] ουσιαστικό

☑ Το ΤΕΝΙΣ είναι ένα άθλημα που παίζεται με μία ρακέτα κι ένα μπαλάκι. Είναι ένα παιχνίδι για δύο ή τέσσερις παίκτες. Ο καθένας χτυπάει τη μπάλα προς τον άλλο με σκοπό ο αντίπαλος να μην

α-Τένις-----Τεντώνω

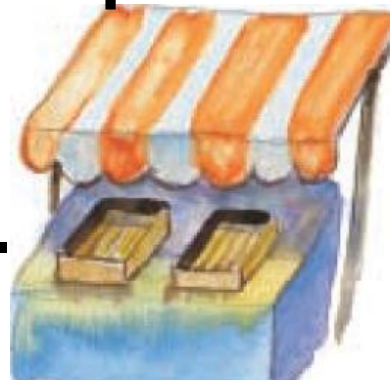
α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μπορέσει να τη στείλει πίσω.

○ αντισφαίριση 🎵 τέ-νις
- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε
στον ενικό ούτε στον
πληθυντικό αριθμό.

Τέντα [η] ουσιαστικό (τέντες)

☑ Η τέντα είναι ένα χοντρό
τεντωμένο πανί που
μας προστατεύει από
τη βροχή και τον ήλιο.

◇ **Τεντώνω**

🎵 τέ-ντα

Τεντώνω, τεντώνομαι ρήμα
(τέντωσα, θα τεντώσω)

☑ Όταν τεντώνεις κάτι, το
τραβάς ώστε να το ισιώσεις ή

ΤΕΝΤΩΝΩ-----ΤΈρας-

να το κρατήσεις σε οριζόντια θέση. ✍ **Η Αθηνά τέντωσε τα χέρια της για να φτάσει τα βιβλία που ήταν ψηλά.**

✓ Όταν τεντώνεσαι, τεντώνεις τα χέρια ή τα πόδια σου.

○ απλώνομαι ● μαζεύομαι

◇ **τέντωμα** 🎵 τε-ντώ-νω

τέρας [το] ουσιαστικό (τέρατα)

☑ Το τέρας είναι ένα φανταστικό και τρομακτικό πλάσμα. ✍ «Ξέρεις το παραμύθι με την πεντάμορφη και το τέρας;» ρώτησε η Αθηνά την Ελένη.

✓ Τέρας λέμε και κάποιον που είναι πολύ άσχημος ή πολύ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τέρας-----τερηδόννα

κακός.

✓ Τέρας λέμε συχνά κι ένα παιδί που είναι πολύ ζωηρό.

♪ τέ-ρας

τεράστιος, τεράστια, τεράστιο
επίθετο (τεράστιοι, τεράστιες, τεράστια)

☑ Όταν κάτι είναι τεράστιο, είναι πάρα πολύ μεγάλο.

○ πελώριος, γιγαντιαίος, θεόρατος ● μικροσκοπικός ◇ **τέρας**

♪ τε-ρά-στι-ος

τερηδόννα [η] ουσιαστικό

☑ Η τερηδόννα είναι μία αρρώστια που χαλάει τα δόντια σου και τα κάνει να σαπίζουν.

Όταν δεν πλένεις συχνά τα
δόντια σου, μαζεύεται
τερηδόνα. 🎵 τε-ρη-δό-να

τέρμα [το] ουσιαστικό
(τέρματα)

☑ Το τέρμα του δρόμου ή μίας
διαδρομής είναι εκεί που
τελειώνει.

✓ Η Αθηνά ήθελε να δώσει ένα
τέρμα στις κοροϊδίες του Νίκου.

○ τέλος, λήξη, φινάλε
«Τέρμα οι κοροϊδίες!» του είπε.

✓ Στο ποδόσφαιρο νικάει όποια
ομάδα βάλει γκολ στο τέρμα της
άλλης. Στα δίχτυα της άλλης
ομάδας. Κι όταν πετυχαίνεις ένα
τέρμα, βάζεις γκολ.

α-τέρμα-----τετράγωνος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

◇ Όταν τερματίζεις κάτι, του βάζεις τέρμα, το τελειώνεις ή το σταματάς. 🎵 τέρ-μα

ΤΕΣΤ [το] ουσιαστικό

☑ Το ΤΕΣΤ είναι ένα σύνολο ερωτήσεων που πρέπει ν' απαντήσεις για να δεις εσύ αλλά και η δασκάλα σου αν έχεις μάθει κάτι. ○ διαγώνισμα 🎵 τεστ - Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

τετράγωνος, τετράγωνη, τετράγωνο επίθετο (τετράγωνοι, τετράγωνες, τετράγωνα)
☑ Όταν κάτι είναι τετράγωνο,

ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΣ-----ΤΕΤΡΑΔΙΟ--

έχει το σχήμα του τετραγώνου, έχει δηλαδή τέσσερις γωνίες και τέσσερις ίσες πλευρές.

✓ (σαν ουσιαστικό) Το τετράγωνο είναι το σχήμα που έχει τέσσερις ίσες πλευρές και τέσσερις ορθές γωνίες.

🎵 τε-τρά-γω-νος

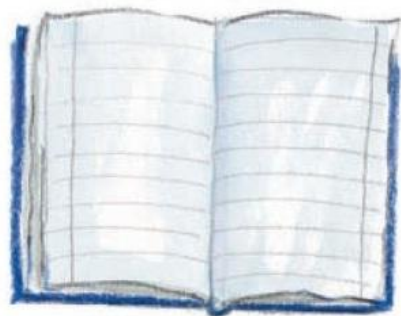
🖋️ 'τα σχήματα'

ΤΕΤΡΑΔΙΟ [το] ουσιαστικό (τετράδια)

☑ Στο τετράδιο γράφεις τα μαθήματά σου και τις ασκήσεις σου για το σχολείο.

○ σημειωματάριο

🎵 τε-τρά-δι-ο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τετράποδο-----τέχνη

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τετράποδο [το] ουσιαστικό
(τετράποδα)

✓ Τετράποδα λέμε τα ζώα που έχουν τέσσερα πόδια. Το άλογο και η αγελάδα είναι τετράποδα. τε-τρά-πο-δο

τέχνη [η] ουσιαστικό (τέχνες)

✓ Η ζωγραφική, η γλυπτική, η μουσική, ο χορός, το σινεμά, το θέατρο και η αρχιτεκτονική είναι τέχνες.

✓ Η κυρία Μαργαρίτα βάζει όλη της την τέχνη στη μαγειρική.

Όλη της την ικανότητα.

✓ Ο θείος του Νίκου έμαθε την ξυλουργική τέχνη από τον πατέρα του. Είναι καλός

τεχνίτης. Πήρε από τον πατέρα του εκείνες τις γνώσεις που χρειάζονται για να κάνει το επάγγελμα του ξυλουργού.

♦ Καλές τέχνες λέμε τη ζωγραφική, την αρχιτεκτονική και τη γλυπτική. Τεχνίτη λέμε αυτόν που ξέρει καλά να κάνει ένα επάγγελμα που γίνεται με τα χέρια. ○ μάστορας
καλλιτέχνης, τεχνική, τεχνικός
♪ τέ-χνη

- Παρατήρησε μερικά γνωστά έργα τέχνης και συζήτησε γι' αυτά στην τάξη.

α --τεχνίτης-----τζάκι

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τεχνίτης [ο], **τεχνίτρα** [η]
ουσιαστικό (τεχνίτες, τεχνίτρες)
→ τέχνη

τεχνολογία [η] ουσιαστικό
(τεχνολογίες)

☑ **Τεχνολογία** λέμε τα μέσα που έχουμε για να φτιάξουμε αντικείμενα, συσκευές και μηχανές. **Του κυρίου Δημήτρη** του αρέσει να χρησιμοποιεί κινητά τηλέφωνα. Λέει ότι είναι από τα πιο χρήσιμα προϊόντα της σύγχρονης **τεχνολογίας**. τε-χνο-λο-γί-α

τζάκι [το] ουσιαστικό (τζάκια)
☑ Το **τζάκι** είναι το μέρος του

τζάκι-----τζάμι--

σπιτιού όπου βάζεις ξύλα και ανάβεις φωτιά για να ζεσταθείς ή να ψήσεις κρέας. Ο καπνός της φωτιάς φεύγει μέσα από την καμινάδα που είναι πάνω από το τζάκι. 🎵 τζά-κι

τζαμί [το] ουσιαστικό (τζαμιά)
☑ Το τζαμί είναι ένας ναός. Εκεί συγκεντρώνονται οι Μουσουλμάνοι για να προσευχηθούν. 🎵 τζα-μί

τζάμι [το] ουσιαστικό (τζάμια)
☑ Το τζάμι είναι μία πλάκα από γυαλί που τη βάζουμε στις πόρτες ή τα παράθυρα. Τζάμι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τζάμι-----τζάμπα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

βάζουμε και πάνω σ' ένα τραπέζι ή ένα κάδρο για να το προστατέψουμε και να μη χαλάει εύκολα. 🎵 τζά-μι

τζάμπα επίρρημα

☑ Όταν σου δίνουν κάτι τζάμπα, σου το δίνουν, χωρίς να πληρώσεις. ○ δωρεάν

✓ «Σήμερα στη λαϊκή πουλούσαν το σπανάκι τζάμπα» είπε ο κύριος Μιχάλης στη θεία του. Το πουλούσαν πολύ φτηνά.

✓ «Τζάμπα περιμένεις, Μιχάλη. Ο Δημήτρης δε θ' ανοίξει σήμερα το μαγαζί του» είπε ο κύριος Γιάννης. Χωρίς λόγο.

○ άδικα, μάταια 🎵 τζά-μπα

τζατζίκι [το] ουσιαστικό
(τζατζίκια)

✓ Το ττζατζίκι είναι μία σαλάτα που τη φτιάχνουμε με γιαούρτι, σκόρδο και αγγούρι.

🎵 τζα-τζί-κι

τζέντλεμαν [ο] ουσιαστικό

✓ Ο κύριος Γιάννης είναι ένας τζέντλεμαν. Έχει κομψή εμφάνιση και ευγενικούς τρόπους.

○ κύριος 🎵 τζέ-ντλε-μαν

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

τζιν [το] ουσιαστικό

✓ Το ττζιν είναι ένα χοντρό,

α --τζιν-----τζινι

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

βαμβακερό ύφασμα. Απ' αυτό
φτιάχνουμε παντελόνια και
φούστες. ✍ Ο θείος Αλέκος
φοράει συχνά πουλόβερ και τζιν
παντελόνια. ✓ Τζιν λέμε κι ένα
παντελόνι που είναι φτιαγμένο
απ' αυτό το ύφασμα. 🎵 τζιν
- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε
στον ενικό ούτε στον
πληθυντικό αριθμό.

τζινι [το] ουσιαστικό (τζίνια)
☑ Το τζίνι είναι ένα φανταστικό
πλάσμα που μπορεί να
μεταμορφώνεται σε άλλον
άνθρωπο ή σε ζώο και να κάνει
ό,τι του ζητήσει κάποιος.
✓ Τζίνι λέμε και κάποιον που

είναι πολύ έξυπνος και πολύ
ικανός. 🎵 τζί-νι
🖋️ 'τα παραμύθια'

τζίτζικας [ο] ουσιαστικό
(τζίτζικες)

☑️ Ο τζίτζικας είναι ένα μεγάλο
έντομο που βγάζει έναν δυνατό,
περίεργο ήχο.

✓ Όταν λέμε ότι σκάει ο
τζίτζικας έξω, εννοούμε ότι κά-
νει πολλή ζέστη. 🎵 τζί-τζι-κας
- **Λέμε και το τζιτζίκι.**

τηγάνι [το] ουσιαστικό
(τηγάνια)

☑️ Το τηγάνι είναι ένα ρηχό,
πλατύ και στρογγυλό μαγειρικό
σκεύος από μέταλλο που έχει

α-τηγάνι-----τηγανίζω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ένα χερούλι.

Στο τηγάνι

βάζουμε λά-
δι και τηγανί-

ζουμε φαγητά. ◇ Η κυρία

Μαργαρίτα σκέφτηκε ότι αφού

τηγάνισε την ομελέτα και

λέρωσε το τηγάνι, καλό θα ήταν

να φτιάξει και καμιά τηγανίτα

που αρέσει στον Κώστα. Ήταν η

μέρα των τηγανητών φαγητών.

🎵 τη-γά-νι 🖋️ 'η κουζίνα'

τηγανίζω, τηγανίζομαι ρήμα

(τηγάνισα, θα τηγανίσω)

→ τηγάνι

τηγανίτα-----τηλεκάρτα-

τηγανίτα [η] ουσιαστικό
(τηγανίτες) → τηγάνι

τηλεγράφημα [το] ουσιαστικό
(τηλεγραφήματα)

✓ Το τηλεγράφημα είναι ένα πολύ σύντομο γραπτό μήνυμα που στέλνεις με τη βοήθεια του ΟΤΕ σε κάποιον για να τον ειδοποιήσεις γρήγορα για κάτι.

🎵 τη-λε-γρά-φη-μα

τηλεκάρτα [η] ουσιαστικό
(τηλεκάρτες)

✓ Η τηλεκάρτα είναι μία κάρτα που τη χρησιμοποιούμε για να τηλεφωνήσουμε από κάποιο καρτοτηλέφωνο, δηλαδή ένα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τηλεκάρτα-----τηλεόραση

τηλέφωνο που είναι σε δημόσιο χώρο. 🎵 τη-λε-κάρ-τα

τηλεκοντρόλ [το] ουσιαστικό
→ τηλεόραση
- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

τηλεόραση [η] ουσιαστικό
(τηλεοράσεις)
☑ Στο σπίτι του κυρίου Μιχάλη έχουν μία τηλεόραση με μικρή οθόνη για να βλέπουν τις αγαπημένες τους εκπομπές και τις ειδήσεις.
✓ Τηλεόραση λέμε και το πρόγραμμα που βλέπουμε στην

τηλεόραση-----τηλεφώνημα-

τηλεόραση, δηλαδή το
τηλεοπτικό πρόγραμμα.
κύριος Γιάννης βλέπει κάθε
βράδυ τηλεόραση. Βλέπει το
βραδινό δελτίο ειδήσεων. Με
το τηλεκοντρόλ ανοίγεις και
κλείνεις την τηλεόραση από
μακριά. τηλεχειριστήριο
τηλεθεατής, τηλεπαιχνίδι,
τηλεπαρουσιαστής,
τηλεοπτικός τη-λε-ό-ρα-ση

τηλεφώνημα [το] ουσιαστικό
(τηλεφωνήματα) → τηλέφωνο

Τι μπορεί να σημαίνουν οι λέξεις
τηλεθεατής, τηλεπαιχνίδι και
τηλεπαρουσιαστής;

α-τηλεφωνητής-----τηλέφωνο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τηλεφωνητής [ο],
τηλεφωνήτρια, [η] ουσιαστικό
(**τηλεφωνητές**,
τηλεφωνήτριες) → **τηλέφωνο**

τηλέφωνο [το] ουσιαστικό
(**τηλέφωνα**)

☑ Το **τηλέφωνο** είναι μία
συσκευή που μεταφέρει τη
φωνή μας μακριά. ✍ Ο Κώστας
σήκωσε το ακουστικό του
τηλεφώνου και σχημάτισε
τον αριθμό του σπιτιού του.

✓ Ο Κώστας έκανε ένα
τηλέφωνο από το σχολείο στη
μαμά του. Ένα **τηλεφώνημα**.

◇ Όταν παίρνεις έναν αριθμό
τηλεφώνου, κάνεις μία

τηλέφωνο-----τίγρη--

τηλεφωνική κλήση ή κάνεις ένα τηλεφώνημα, δηλαδή τηλεφωνείς σε κάποιον. Αν δεν το σηκώσει η τηλεφωνήτρια, μπορείς ν' αφήσεις μήνυμα στον αυτόματο τηλεφωνητή.

🎵 τη-λέ-φω-νο

τηλεφωνώ, τηλεφωνιέμαι
ρήμα (τηλεφώνησα,
θα τηλεφωνήσω) → τηλέφωνο

τίγρη [η] ουσιαστικό (τίγρεις)

☑️ Η τίγρη είναι ένα μεγάλο άγριο ζώο. Έχει πορτοκαλί τρίχωμα με μαύρες ρίγες και

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τρώει κρέας. 🎵 τί-γρη

τιμή [η] ουσιαστικό (τιμές)

☑ «Τι τιμή έχει αυτό το φόρεμα;» ρώτησε η κυρία Μαργαρίτα την πωλήτρια. Πόσο κάνει;

✓ «Θα είναι μεγάλη μου τιμή να έρθετε στο πάρτι των παιδιών μου!» είπε η κυρία Μαργαρίτα στη δασκάλα. «Θα με τιμήσετε, αν έρθετε». Θα μου δείξετε ότι με εκτιμάτε.

✓ Η τιμή σου είναι το καλό σου όνομα, η καλή σου φήμη.

✓ «Σου δίνω το λόγο της τιμής μου πως θα βρω εγώ ο ίδιος τη Ροζαλία» είπε ο Νίκος στην

τιμή-----τιμόνι--

Αθηνά. Σου το υπόσχομαι.

◇ Ένας **τίμιος** άνθρωπος, είναι **δίκαιος** και **έντιμος**: έχει **τιμή**.

○ έντιμος ● άτιμος **τιμώ**

♪ τι-μή

τίμιος, τίμια, τίμιο επίθετο
(τίμιοι, τίμιες, τίμια) → **τιμή**

τιμόνι [το] ουσιαστικό (τιμόνια)

✓ Το **τιμόνι** είναι το όργανο που κάνει ένα αυτοκίνητο ή ένα πλοίο να στρίβει. ♫ τι-μό-νι

Δες αυτοκίνητο

Ποιος άλλος βοήθησε την Αθηνά να βρει τη Ροζαλία; Ψάξε στις λέξεις **τιμή, φήμη, ώρα**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--τιμῶ-----τιμωρῶ

τιμῶ και **τιμάω, τιμούμαι** ρήμα
(τίμησα, θα τιμήσω) → τιμή

τιμωρία [η] ουσιαστικό
(τιμωρίες) → τιμωρώ

τιμωρῶ, τιμωρούμαι ρήμα
(τιμώρησα, θα τιμωρήσω)

☑ Όταν τιμωρούμε κάποιον, τον κάνουμε να υποφέρει, επειδή έχει κάνει κάτι κακό ή δεν έχει υπακούσει σε κάποιους κανόνες. ✍ Η κυρία Μαργαρίτα **τιμώρησε** τον Κώστα, επειδή έσπασε το βάζο. Του απαγόρευσε να πάει για ποδόσφαιρο. ◇

«Ήταν σκληρή αυτή η **τιμωρία** μαμά» είπε ο Κώστας. ○ ποινή

🎵 τι-μω-ρώ

τινάζω, τινάζομαι ρήμα
(τίναξα, θα τινάξω)

☑ Όταν τινάζεις κάτι, το κουνάς δυνατά για να πέσει κάτι που είναι πάνω του. ○ τραντάζω

✍ Η κυρία Μαργαρίτα **τίναξε** τα χαλιά της για να φύγει η σκόνη.

✓ Όταν κάτι τινάζεται, πετιέται με δύναμη μακριά. ✍ ○

σωλήνας του μπάνιου έσπασε και το νερό τινάχτηκε απότομα έξω.

✓ Ο Κώστας έβλεπε ένα κακό όνειρο και **τιναζόταν** συνεχώς στον ύπνο του. Πεταγόταν από τον φόβο του.

✓ Λέμε ότι κάποιος τινάζει ένα σχέδιο στον αέρα, όταν το κατάστρέφει. ◇ **τίναγμα** 🎵 τι-νά-ζω

α-τιράντα-----τίτλος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τιράντα [η] ουσιαστικό
(τιράντες)

☑ Μερικά παντελόνια και μερικές φούστες έχουν **τιράντες**. Είναι λουρίδες από ύφασμα που περνούν πάνω από τους ώμους μας.

🎵 τι-ρά-ντα

Η Αθηνά φοράει **τιράντες** στους ώμους της.

τίτλος [ο] ουσιαστικό (τίτλοι)

☑ Ο **τίτλος** ενός βιβλίου, ενός τραγουδιού, μίας ταινίας ή ενός πίνακα είναι το όνομά του.

✓ Ο **τίτλος** μίας εφημερίδας είναι η πρόταση ή η λέξη που μπαίνει στην πρώτη σελίδα της

τίτλος-----τοίχος--

με μεγάλα γράμματα. 🎵 τίτ-λος

τμήμα [το] ουσιαστικό
(τμήματα)

☑️ Η τρίτη δημοτικού είναι χωρισμένη σε τρία τμήματα. Είναι χωρισμένη σε τρεις μικρότερες ομάδες μαθητών που κάνουν μάθημα σε ξεχωριστή τάξη. Το τμήμα είναι το κάθε κομμάτι από ένα σύνολο.

✓ Οι κλέφτες του μαγαζιού του κυρίου Δημήτρη οδηγήθηκαν αμέσως στο αστυνομικό τμήμα. Στο κτίριο όπου δουλεύουν οι αστυνομικοί. 🎵 τμή-μα

τοίχος [ο] ουσιαστικό (τοίχοι)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τοίχος-----τολμώ

☑ Κάθε κτίριο έχει τοίχους. Οι τοίχοι είναι φτιαγμένοι από πέτρες ή τούβλα, στηρίζουν τη στέγη ενός κτιρίου και το χωρίζουν σε διαφορετικά δωμάτια.

✓ Όταν λες «χτυπάω το κεφάλι μου στον τοίχο», εννοείς πως μετανιώνεις για ό,τι έχεις κάνει.

🎵 τοί-χος

τόλμη [η] ουσιαστικό → τολμώ

τολμηρός, τολμηρή, τολμηρό
επίθετο (τολμηροί, τολμηρές,
τολμηρά) → τολμώ

τολμώ και **τολμάω** ρήμα
(τόλμησα, θα τολμήσω)

☑ Όταν **τολμάς** να κάνεις κάτι ριψοκίνδυνο, έχεις το θάρρος να το κάνεις. ✍ **Ο Ίγκλι τόλμησε να πει στον κύριο Μιχάλη ότι αυτός έσπασε το τζάμι.**

✓ «Ο Κώστας τόλμησε να μου πει πως δεν αγαπάω τη Ροζαλία!» φώναξε η Αθηνά. Το είπε, ενώ δεν έπρεπε. ♦ **Ο θείος Τάκης είναι πολύ τολμηρός. Μπήκε στην ταραγμένη θάλασσα για να σώσει το παιδάκι που πνιγόταν. Η Αλίκη ήταν πολύ περήφανη για την τόλμη του μπαμπά της.**

🎵 τολ-μώ

τομάρι [το] ουσιαστικό
(τομάρια)

α-τομάρι-----τόνος

✓ Το τομάρι είναι το γδαρμένο δέρμα ενός ζώου. 🎵 το-μά-ρι

τόμος [ο] ουσιαστικό (τόμοι)

✓ Ο τόμος είναι ένα βιβλίο από μία σειρά βιβλίων με ίδιο ή παρόμοιο περιεχόμενο. ✍️ Μία εγκυκλοπαίδεια αποτελείται από πολλούς τόμους. 🎵 τό-μος

τόνος [ο] ουσιαστικό (τόνοι)

✓ Ο τόνος είναι ένα σημάδι (´) που βάζουμε στις λέξεις για να δείξουμε τη συλλαβή που προφέρεται πιο δυνατά. ✍️ Στη λέξη «σπίτι» ο τόνος είναι στην πρώτη συλλαβή.

✓ Τόνος είναι και η ένταση της

φωνής μας, δηλαδή το πόσο δυνατή είναι. «Κώστα, μην υψώνεις τον τόνο της φωνής σου!» είπε η Αθηνά.

✓ Τόνο λέμε και τη μονάδα βάρους που είναι ίση με χίλια κιλά. Ένα αυτοκίνητο ζυγίζει τουλάχιστον έναν τόνο.

✓ Ο τόνος είναι κι ένα ψάρι που ζει σε θερμές θάλασσες. Τον φτιάχνουμε κονσέρβα και τον τρώμε σε σαλάτες.

◇ **τονοσαλάτα** τό-νος

τόξο [το] ουσιαστικό (τόξα)

☑ Το τόξο είναι ένα αρχαίο όπλο που μοιάζει με μισό κύκλο κι έχει μία χορδή δεμένη στα

-τόξο-----τόπι

δύο του άκρα. Μ' αυτό
ρίχνουμε βέλη.

✓ Το ουράνιο τόξο είναι
οι χρωματιστές γραμμές
που εμφανίζονται στον
ουρανό μετά τη βροχή.

🎵 τό-ξο

τόπι [το] ουσιαστικό (τόπια)

☑ Το τόπι είναι μία μικρή
μπάλα.

✓ Τόπι λέμε και το ύφασμα που
είναι τυλιγμένο γύρω από ξύλο
ή χαρτόνι. ✎ Η κυρία Μαργαρί-
τα αγόρασε ένα τόπι ύφασμα για
να φτιάξει κουρτίνες.

✓ Όταν κάποιον τον έχουν
δείρει πολύ, λέμε ότι τον έχουν
κάνει τόπι στο ξύλο. 🎵 τό-πι

τοπίο [το] ουσιαστικό (τοπία)

✓ Το **τοπίο** είναι αυτό που μπορείς να δεις μπροστά σου, όταν είσαι στην εξοχή. ✍ **Από το σπίτι του θείου Αλέκου μπορείς να δεις ένα πολύ όμορφο τοπίο: το βουνό κι ένα μικρό ρυάκι να περνά μέσα από τα δέντρα.**

◇ **τόπος, τοποθεσία** 🎵 το-πί-ο

τοποθεσία [η] ουσιαστικό (τοποθεσίες)

✓ Το σπίτι του θείου Τάκη στην Κρήτη βρίσκεται σε μία ωραία **τοποθεσία** κοντά στη θάλασσα. Βρίσκεται δηλαδή σε ωραίο μέρος. ◇ **τόπος, τοποθετώ**

🎵 το-πο-θε-σί-α

-τοποθετώ-----τόπος

τοποθετώ, τοποθετούμαι ρήμα
(τοποθέτησα, θα τοποθετήσω)

☑ Η Αθηνά τοποθέτησε με μεγάλη προσοχή τα καινούρια της βιβλία στη βιβλιοθήκη του σπιτιού. Έβαλε δηλαδή τα καινούρια βιβλία στη βιβλιοθήκη. **♦τόπος, τοποθεσία** 🎵 το-πο-θε-τώ

τόπος [ο] ουσιαστικό (τόποι)

☑ Ο τόπος είναι μία περιοχή.

✍ «Η Κρήτη είναι ένας ωραίος **τόπος!**» είπε ο θείος Τάκης στον κύριο Γιάννη. ○ μέρος

✓ «Γέμισε ο τόπος πεταμένα ρούχα!» φώναξε η κυρία Μαργαρίτα. «Αθηνά, συμμαζέψε τα ρούχα σου!» ○ χώρος

τόπος-----τοστιέρα--

✓ Ο τόπος σου είναι η πατρίδα σου. τοπικός, τοποθετώ, τοποθεσία τό-πος

ΤΟΟΣΤ [το] ουσιαστικό

 Για να φτιάξεις ένα τοοστ, βάζεις τυρί και ζαμπόν και άλλα υλικά ανάμεσα σε δύο φέτες ψωμί και μετά τα ψήνεις σε μία ειδική συσκευή, την τοστιέρα.

 τοστιέρα τοοστ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

τοστιέρα [η] ουσιαστικό
(τοστιέρες) → τοοστ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τουαλέτα-----τούβλο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τουαλέτα [η] ουσιαστικό
(τουαλέτες)

☑ Η τουαλέτα είναι το δωμάτιο του σπιτιού όπου πλένεται και κάνεις πιπί ή κακά. ○ μπάνιο

✓ Τουαλέτα λέμε κι ένα επίσημο γυναικείο φόρεμα.

🎵 του-α-λέ-τα 🖋 'το μπάνιο'

τούβλο [το] ουσιαστικό
(τούβλα)

☑ Με τα τούβλα χτίζουμε σπίτια. Είναι φτιαγμένα από κόκκινο ψημένο πηλό κι έχουν εσωτερικές τρύπες.

✓ Λέμε κοροϊδευτικά ότι κάποιος είναι τούβλο, όταν δεν καταλαβαίνει αυτό που του λένε

τούβλο-----τούμπα--

ή όταν είναι κακός μαθητής.

○ ντουβάρι, κούτσουρο

♪ τού-βλο Δες χτίστης

τουλίπα [η] ουσιαστικό
(τουλίπες)

☑ Η τουλίπα είναι ένα λουλούδι που φυτρώνει την άνοιξη.

Μοιάζει με κουδουνάκι που είναι γυρισμένο ανάποδα κι έχει διάφορα χρώματα.

♪ του-λί-πα 🖋 'τα λουλούδια'

τούμπα [η] ουσιαστικό
(τούμπες)

☑ Όταν κάνεις μία τούμπα, στηρίζεσαι στα δύο σου χέρια με το κεφάλι προς τα κάτω και τα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-τούμπα-----τούνελ

πόδια ψηλά, γυρνάς το σώμα σου και στέκεσαι και πάλι όρθιος.

✓ Όταν τρως μία τούμπα, πέφτεις με το κεφάλι προς τα κάτω. ○ κουτρουβάλα

✓ Ο κύριος Γιάννης είδε ένα άσχημο ατύχημα στο δρόμο: ένα αυτοκίνητο πήρε δύο τούμπες κι έπεσε στον γκρεμό.

○ αναποδογύρισμα 🎵 τού-μπα

τούνελ [το] ουσιαστικό

☑ Το τούνελ είναι μία τρύπα κάτω από τη γη, μέσα από ένα βουνό ή κάτω από τη θάλασσα για να περνάει ένας αυτοκινητόδρομος ή μία

τούνελ-----τουρίστας--

σιδηροδρομική γραμμή.

♪ τού-νελ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε
στον ενικό ούτε στον
πληθυντικό αριθμό.

τουρισμός [ο] ουσιαστικό
→ τουρίστας

τουρίστας [ο], **τουρίστρια** [η]
ουσιαστικό (τουρίστες,
τουρίστριες)

☑ Ο τουρίστας είναι κάποιος
που ταξιδεύει μέσα στη χώρα
του ή στο εξωτερικό για να
ξεκουραστεί, να διασκεδάσει και
να επισκεφτεί τα αξιοθέατα.

◇ Ο **θείος Τάκης** ταξιδεύει συχνά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τουρίστας-----τούρτα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ως τουρίστας. Κάνει δηλαδή συχνά τουρισμό. Πολλά από τα εισιτήρια δεν τα πληρώνει, αφού έχει δικό του τουριστικό γραφείο. 🎵 του-ρί-στας

τουρσί [το] ουσιαστικό
(τουρσιά)

☑ Το τουρσί είναι ένα φαγητό που φτιάχνεται με λαχανικά που διατηρούνται στο ξίδι ή στο αλάτι. 🎵 τουρ-σί

τούρτα [η] ουσιαστικό
(τούρτες)

☑ Η τούρτα είναι ένα μεγάλο γλυκό που φτιάχνεται συνήθως με κρέμα ή σοκολάτα. Όταν

τούρτα-----τούφα--

έχουμε γενέθλια, φτιάχνουμε μία τούρτα γενεθλίων και πάνω της βάζουμε τόσα κεράκια όσο χρονών είμαστε. 🎵 τούρ-τα
✍️ 'το πάρτι'

τουρτουρίζω ρήμα (τουρτού-
ρισα, θα τουρτουρίσω)
☑️ Όταν τουρτουρίζεις, τρέμεις
από το κρύο. ○ ριγώ
🎵 τουρ-του-ρί-ζω

τούφα [η] ουσιαστικό (τούφες)
☑️ Μία τούφα μαλλιά είναι
πολλές τρίχες μαζί. ✍️ Η θεία
Κατερίνα έβαψε μερικές τούφες
από τα μαλλιά της καστανές.
🎵 τού-φα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α -τουφέκι-----τουφεκίζω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τουφέκι [το] ουσιαστικό
(τουφέκια)

✓ Το τουφέκι είναι ένα μακρύ όπλο με σφαίρες. ✎ Ο θείος Αλέκος πηγαίνει συχνά για κυνήγι με το τουφέκι του. ○ καραμπίνα ◇ Όταν κάποιος ρίχνει μία φορά με το τουφέκι, ρίχνει μία τουφεκιά. Όταν τουφεκίζει κάποιον, τον σημαδεύει με το τουφέκι και του ρίχνει σφαίρες. 🎵 του-φέ-κι

τουφεκιά [η] ουσιαστικό
(τουφεκιές) → τουφέκι

τουφεκίζω ρήμα (τουφέκισα, θα τουφεκίσω) → τουφέκι

τραβώ και **τραβάω, τραβιέμαι**
ρήμα (τράβηξα, θα τραβήξω)

✓ Όταν τραβάς κάτι, το μετακινείς από τη θέση που βρίσκεται προς τα εκεί που κινείσαι ή στέκεσαι εσύ. Ο κύριος

Γιάννης τράβηξε την κουρτίνα για να μπει ο ήλιος στο δωμάτιο.

✓ «Μην τραβάς τόσο πολύ την κλωστή από τη φούστα σου, Αλίκη, θα ξηλωθεί!» φώναξε η θεία Έλλη. Μην την τεντώνεις.

✓ Ο αστυνομικός τράβηξε το πιστόλι του και οι κλέφτες το έβαλαν στα πόδια. Το έβγαλε από τη θήκη του.

α-τραβώ-----τραγανός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

✓ «Τραβήξτε μία ευθεία γραμμή στα τετράδιά σας» είπε η δασκάλα. Σχηματίστε, σχεδιάστε.

✓ Ο θείος Αλέκος έχει τραβήξει πολλά στη ζωή του. Έχει υποφέρει. **τράβηγμα** τρα-βώ

τραγανίζω ρήμα (τραγάνισα, θα τραγανίσω) → τραγανός

τραγανός, τραγανή, τραγανό επίθετο (τραγανοί, τραγανές, τραγανά)

 Ένα τραγανό φαγητό είναι σκληρό και τρίζει, όταν το μασάς. Στη θεία Έλλη αρέσουν τα **τραγανά** κουλούρια. **Τραγανίζει** ένα με τον απογευματινό

τραγανός-----τραγουδώ-

καφέ. 🎵 τρα-γα-νός

τράγος [ο] ουσιαστικό (τράγοι)
→ κατσίκα

τραγούδι [το] ουσιαστικό
(τραγούδια) → τραγουδώ

τραγουδιστής [ο], [η]
ουσιαστικό (τραγουδιστές,
τραγουδίστριες) → τραγουδώ

τραγουδώ και **τραγουδάω**,
τραγουδιέμαι ρήμα
(τραγουδήσα, θα τραγουδήσω)
☑ Όταν τραγουδάς, φτιάχνεις

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τραγουδῶ-----τρακ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μουσική με τη φωνή σου.

Βγάζεις μελωδικούς ήχους.

◇ Τραγουῶδι λέμε τη μουσική που έχει λόγια, στίχους.

Τραγουδιστή λέμε αυτόν που η δουλειά του είναι να τραγουδάει.

♪ τρα-γου-δῶ

τρακ [το] ουσιαστικό

☑ Τρακ λέμε την αγωνία και τον φόβο που σε πιάνει, όταν πρέπει να κάνεις κάτι για πρώτη φορά, να δώσεις εξετάσεις ή να εμφανιστείς μπροστά σε κόσμο.

◇ **τρακαρισμένος** ♫ τρακ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

τρακάρω-----τρακτέρ---

τρακάρω ρήμα (τράκαρα, θα τρακάρω)

☑ Τον κύριο Γιάννη τον τράκαρε ένα αυτοκίνητο. Ευτυχώς το τρακάρισμα ήταν μικρό και δεν έπαθε κανένας μεγάλη ζημιά. Τον χτύπησε, έπεσε πάνω του. Τα δύο αυτοκίνητα τράκαραν. Συγκρούστηκαν. ♦ Όταν δύο αυτοκίνητα είναι τρακαρισμένα, έχουν τρακάρει.

Έχουν πάθει τρακάρισμα.

○ σύγκρουση

🎵 τρα-κά-ρω

τρακτέρ [το] ουσιαστικό

☑ Το τρακτέρ είναι ένα μεγάλο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τρακτέρ-----τραμπάλα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

αυτοκίνητο που σέρνει πίσω του διάφορα μηχανήματα. Τα τρακτέρ τα χρησιμοποιούν οι γεωργοί στις εργασίες τους.

♪ τρα-κτέρ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει στον πληθυντικό αριθμό.

τραμ [το] ουσιαστικό

☑ Το τραμ μοιάζει με λεωφορείο αλλά κινείται με ρεύμα πάνω σε ράγες μέσα στην πόλη. ♫ τραμ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

τραμπάλα [η] ουσιαστικό
(τραμπάλες)

τραμπάλα-----τραντάζω-

☑ Η τραμπάλα είναι ένα παιχνίδι που το παίζουμε στην παιδική χαρά. Στη μία πλευρά ενός ξύλου κάθεται ένα παιδί και στην άλλη πλευρά ένα άλλο. Το ξύλο μία ανεβαίνει και μία κατεβαίνει κι έτσι κουνάει τα δύο παιδιά. 🎵 τρα-μπά-λα

Ο Κώστας και η Αθηνά κάνουν τραμπάλα.

τραντάζω, τραντάζομαι ρήμα
(τράνταξα, θα τραντάξω)

☑ Όταν κάτι μας τραντάζει, μας κουνάει δυνατά. ✎ **Ο δυνατός σεισμός τράνταξε το σχολείο.**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α--τραντάζω-----τράπεζα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

○ ταρακουνώ ◇ Η Αθηνά
πέφτοντας από το ποδήλατο
ένιωσε ένα δυνατό τράνταγμα.
Τραντάχτηκε. τρανταχτός
♪ τρα-ντά-ζω

τράπεζα [η] ουσιαστικό
(τράπεζες)

☑ Βάζουμε τα χρήματά μας στην
τράπεζα για να είναι ασφαλή. Η
τράπεζα μπορεί επίσης να μας
δανείσει χρήματα για να
πάρουμε σπίτι ή για να κάνουμε
αγορές. Τράπεζα λέμε και το
κτίριο όπου βρίσκεται μία
τράπεζα. ◇ Ο **τραπεζίτης** είναι
αυτός που έχει μία τράπεζα. Ο
τραπεζικός υπάλληλος είναι

τράπεζα-----τραπέζι--

αυτός που εργάζεται σε
τράπεζα. 🎵 τρά-πε-ζα

τραπεζαρία [η] ουσιαστικό
(τραπεζαρίες)→ τραπέζι

τραπέζι [το] ουσιαστικό
(τραπέζια)

- ☑ Το τραπέζι είναι ένα έπιπλο με επίπεδη επιφάνεια και τέσσερα πόδια. Πάνω στο τραπέζι τρώμε, γράφουμε, διαβάζουμε ή κάνουμε άλλες εργασίες.
- ✓ «Μαργαρίτα, θα στρώσουμε το τραπέζι;» ρώτησε ο κύριος Γιάννης. Θα ετοιμάσουμε το τραπέζι για να φάμε;
- ✓ «Το βράδυ έχουμε τραπέζι τον

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τραπέζι-----τραπεζομάντιλο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

θείο Αλέκο» είπε η κυρία
Μαργαρίτα». Τον έχουμε καλέσει
για φαγητό. «Αύριο, όμως θα
κάνουμε το τραπέζι στο Σταμάτη
και την Κατερίνα». Θα τους
βγάλουμε έξω σ' ένα εστιατόριο
για φαγητό. ♦ **Η τραπεζαρία**
είναι το δωμάτιο ενός σπιτιού
όπου τρώμε. Πάνω στο τραπέζι
στρώνουμε τραπεζομάντιλο,
συνήθως όταν θέλουμε να φάμε.
♦ **επιτραπέζιος** 🎵 τρα-πέ-ζι

τραπεζίτης [ο] ουσιαστικό
(τραπεζίτες) → τράπεζα

τραπεζομάντιλο [το] ουσιαστι-
κό (τραπεζομάντιλα) → τραπέζι

τράπουλα-----τραυλίζω--

τράπουλα [η] ουσιαστικό
(τράπουλες)

✓ Η τράπουλα έχει 52 χαρτιά.
Μ' αυτά παίζουμε τυχερά
παιχνίδια. ♦ Τα χαρτιά της
τράπουλας λέγονται
τραπουλόχαρτα. 🎵 τρά-που-λα

τραυλίζω ρήμα (τραύλισα, θα
τραυλίσω)

✓ Όταν τραυλίζεις, μιλάς με δυ-
σκολία μπερδεύεις τις λέξεις και
επαναλαμβάνεις συχνά την ίδια
συλλαβή. Τραυλίζεις συνήθως
όταν έχεις αγωνία ή φοβάσαι.

✍ Μόλις η Αθηνά είδε την αρά-
χνη τραύλισε «α-α-α-ρά-χνη!»
από τον φόβο της. 🎵 τραυ-λί-ζω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

-τραύμα-----τραυματίζω

τραύμα [το] ουσιαστικό
(τραύματα) → τραυματίζω

τραυματίας [ο], [η] ουσιαστικό
(τραυματίες) → τραυματίζω

τραυματίζω, τραυματίζομαι
ρήμα (τραυμάτισα, θα
τραυματίσω)

☑ Όταν τραυματίζουμε κά-
ποιον, τον πληγώνουμε. ✎ ○
Κώστας τραυμάτισε κατά λάθος
την Αθηνά με το ψαλίδι. Της
έκοψε το δάχτυλο. ○ χτυπώ

✓ Όταν τραυματίζεσαι, χτυπάς
από μόνος σου και πληγώνεσαι.

◇ **Ο Κώστας χτύπησε στο**
ποδόσφαιρο. Τα τραύματα του

τραυματίζω-----τρελός--

Κώστα ήταν μερικές γρατζουνιές στο γόνατο και στον αγκώνα.

Τραυματίας είναι αυτός που

έχει τραυματιστεί σε ατύχημα.

🎵 τραυ-μα-τί-ζω

τρέλα [η] ουσιαστικό (τρέλες)
→ τρελός

τρελαίνω, τρελαίνομαι ρήμα
(τρέλانا, θα τρελάνω)
→ τρελός

τρελός, τρελή, τρελό επίθετο
(τρελοί, τρελές, τρελά)

☑ Τρελό λέμε όποιοι είναι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τρελός-----τρεμούλα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

άρρωστος στο μυαλό.

○ παλαβός

✓ Τρελό όμως λέμε και κάποιον που δεν είναι λογικός ή είναι παράξενος. ✍ «Τρελός είσαι Κώστα και ζητάς καρπούζι τον χειμώνα;» είπε η Αθηνά.

✓ Όταν είσαι τρελός για κάτι, το θέλεις πάρα πολύ. ✍ Η Αλίκη είναι τρελή για το τρέξιμο.

◇ Τρελαίνεται για το τρέξιμο.

Όταν κάποιος είναι τρελός, έχει τρέλα. τρελοκομείο 🎵 τρε-λός

τρεμούλα [η] ουσιαστικό
(τρεμούλες) → τρέμω

τρεμουλιάζω-----τρέμω--

τρεμουλιάζω ρήμα
(τρεμούλιασα, θα
τρεμουλιάσω) → τρέμω

τρέμω ρήμα (έτρεμα, θα
τρέμω)

☑ Όταν τρέμεις, ταράζεσαι και
το σώμα σου κάνει μικρές
κινήσεις που δεν τις ελέγχει.
Συνήθως τρέμεις από το κρύο,
από φόβο, από τον θυμό σου ή
και από τον πυρετό. ✍ Η
Αθηνά βγήκε έξω χωρίς μπουφάν
και τώρα τρέμει από το κρύο.

○ ανατριχιάζω ◇ Όταν σε
πιάνει τρεμούλα από το κρύο,
ανατριχιάζεις. ○ ρίγος Όταν
κάποιος τρεμουλιάζει, τρέμει

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α -τρέμω-----τρέφω

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ελαφρά. 🎵 τρέ-μω

τρένο [το] ουσιαστικό (τρένα)

☑ Το τρένο είναι ένα μέσο μεταφοράς. Έχει μία μηχανή που σέρνει από πίσω της πολλά βαγόνια και όλα μαζί κινούνται πάνω στις ράγες. 🎵 τρέ-νο

Δες ράγα, σιδηρόδρομος, βαγόνι

τρέξιμο [το] ουσιαστικό (τρεξίματα) → τρέχω

τρέφω, τρέφομαι ρήμα (έθρεψα, θα θρέψω)

☑ Όταν τρέφεις κάποιον, του δίνεις να φάει. ✍ Η κυρία

Μαργαρίτα τρέφει τα παιδιά της
με υγιεινά φαγητά χωρίς λίπη.

○ ταΐζω Ο Πιτσικόκος

τρέφεται με σπόρους.

✓ Ο θείος Αλέκος τρέφει αγελά-
δες και πρόβατα. Τα έχει στο
αγρόκτημά του, τα μεγαλώνει
και τα ταΐζει.

✓ Ο κύριος Μιχάλης τρέφει τη
θεία του. Αυτός της πληρώνει
όλα τα έξοδα. ◇ Η τροφή είναι
το φαγητό που τρώνε οι άνθρω-
ποι αλλά και τα ζώα. 🎵 τρέ-φω

Τι έγινε τελικά με τον
Πιτσικόκο; Ψάξε στις λέξεις
ελεύθερος, πετώ, πηδώ,
προετοιμάζω

τρέχω-----**τρέχω**

τρέχω ρήμα (έτρεξα, θα τρέξω)

☑ Όταν τρέχεις, κινείσαι πολύ γρήγορα προς μία κατεύθυνση με το ένα πόδι στη γη και το άλλο στον αέρα. ✓ Όταν τρέχεις να βοηθήσεις κάποιον, πηγαίνεις με μεγάλη προθυμία κι ενδιαφέρον. ✓ Ο κύριος Γιάννης τρέχει συνήθως στην εθνική οδό με 120 χιλιόμετρα την ώρα. Οδηγεί γρήγορα. ✓ «Τι τρέχει Αθηνά;» ρώτησε ο Κώστας. Τι συμβαίνει; «Τρέχει ο νους μου στη Ροζαλία» απάντησε εκείνη. Τη σκέφτομαι. «Α, καλά, τρέχα γύρευε! Πού να τη βρεις τώρα»; Είναι δύσκολο.

τρέχω-----τριαντάφυλλο-

◇ τρέξιμο, τρεχάλα 🎵 τρέ-χω

τριαντάφυλλο [το] ουσιαστικό
(τριαντάφυλλα)

✓ Το τριαντάφυλλο είναι ένα πολύ όμορφο λουλούδι με τριάντα φύλλα κι ένα κοτσάνι γεμάτο αγκάθια. ○ ρόδο

◇ Η τριανταφυλλιά είναι ένας μικρός θάμνος με αγκάθια που βγάζει τα τριαντάφυλλα.

🎵 τρι-α-ντά-φυλ-λο

🖋 'τα λουλούδια'

Αν μου βγάλεις τα δύο πρώτα γράμματα σταματώ να κινούμαι και γίνομαι όνομα άλλου ρήματος. Ποια λέξη είμαι;

α --τρίβω-----τρίβω

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τρίβω, τρίβομαι ρήμα (έτριψα, θα τρίψω)

☑ Όταν τρίβεις κάτι, το πιέζεις συνέχεια πάνω σε κάτι άλλο.

Όταν τρίβεις κάτι που πλένεις, το πιέζεις συνέχεια με το σφουγγάρι για να γίνει πιο καθαρό. ✍ Η Αλίκη έτριψε τα

μάτια της κι εκείνα κοκκίνισαν.

✓ «Φέρε μου, σε παρακαλώ, τον τρίφτη, Αθηνά» είπε η κυρία Μαργαρίτα. «Θέλω να τρίψω το κρεμμύδι για τη σάλτσα». Να το κόψω σε πολύ μικρά

κομματάκια. ♦ Από το πολύ

τρίψιμο, κοκκίνισαν τα μάτια της Αλίκης. τρίφτης 🎵 τρί-βω

τριγυρίζω-----τρίγωνο--

τριγυρίζω ρήμα (τριγύρισα, θα τριγυρίσω)

☑ Όταν τριγυρίζεις, γυρίζεις χωρίς σκοπό εδώ κι εκεί, κάνοντας βόλτες.

○ περιφέρομαι, περιπλανιέμαι

✓ Μία συνάδελφος της κυρίας Μαργαρίτας τριγυρίζει τον διευθυντή της εφημερίδας. Μάλλον θέλει να ζητήσει αύξηση.

○ γυροφέρνω ♦ **Εδώ τριγύρω σημαίνει κάπου εδώ.**

🎵 τρι-γυ-ρί-ζω

τριγύρω επίρρημα → τριγυρίζω

τρίγωνο [το] ουσιαστικό (τρίγωνα)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τρίγωνο-----τρικ

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

☑ Το **τρίγωνο** είναι ένα γεωμετρικό σχήμα με τρεις πλευρές και τρεις γωνίες. **Τρίγωνο** λέμε και το μεταλλικό μουσικό όργανο που κρατάς και χτυπάς, όταν λες τα κάλαντα.
🎵 τρί-γω-νο 🖋 ' τα σχήματα'

τρίζω ρήμα (έτριξα, θα τρίξω)
☑ Όταν κάτι **τρίζει**, τρίβεται σε μία σκληρή επιφάνεια και βγάζει έναν ξερό ήχο. 🖋 **Η αυλόπορτα του κυρίου Μιχάλη σκούριασε και τρίζει.** **♦ Το τρίξιμο της πόρτας είναι πολύ ενοχλητικό.**
🎵 τρί-ζω

τρικ [το] ουσιαστικό

☑ «Μην πιστεύεις όσα βλέπεις στον κινηματογράφο, Αθηνά» είπε η Αλίκη. «Πολλές σκηνές που σου φαίνονται απίθανες είναι τρικ». Είναι ψεύτικες αλλά προσπαθούν να σε ξεγελάσουν για να νομίσεις πως είναι αληθινές. ○ τέχνασμα, κόλπο

🎵 τρικ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

τρικλίζω ρήμα (τρίκλισα, θα τρικλίσω)

☑ Όταν τρικλίζεις, περπατάς με βήμα που δεν είναι σταθερό.

🖋 Ο κύριος Μιχάλης ήπια λίγο

α-τρικλίζω-----τρικυμία

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

παραπάνω απόψε και τώρα
τρικλίζει στον δρόμο.

○ παραπατώ 🎵 τρι-κλί-ζω

τρικλοποδιά [η] ουσιαστικό
(τρικλοποδιές)

☑ Όταν βάζεις τρικλοποδιά σε κάποιον, βάζεις το πόδι σου ανάμεσα στα δικά του, ενώ κινείται για να τον κάνεις να πέσει. 🎵 τρι-κλο-πο-διά

τρικυμία [η] ουσιαστικό
(τρικυμίες)

☑ Όταν έχει τρικυμία, η θάλασσα είναι πολύ ταραγμένη, γιατί έχει πολύ δυνατό άνεμο.

○ θαλασσοταραχή 🎵 τρι-κυ-μί-α

τριφύλλι-----τρίχα--

τριφύλλι [το] ουσιαστικό
(τριφύλλια)

✓ Το τριφύλλι είναι
χορτάρι με τρία φύλλα
και μία πολύ καλή τροφή
για τα ζώα. 🎵 τρι-φύλ-λι

τρίχα [η] ουσιαστικό (τρίχες)

✓ Οι τρίχες είναι μαλλί που
φυτρώνει στο δέρμα των
ανθρώπων και των ζώων.

✓ Τρίχα λέμε και καθετί που
μοιάζει με τρίχα. ✂️ Η Αθηνά
προτιμάει τις οδοντόβουρτσες με
μαλακή τρίχα.

✓ «Είδα ένα θρίλερ που μου
σηκώθηκε η τρίχα» είπε η θεία
Κατερίνα. Τρόμαξα πολύ.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α -τρίχα-----τρόλεϊ
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

◇ Το τρίχωμα της Ροζαλίας είναι πολύ μαλακό. Ο σκύλος του κυρίου Μιχάλη πάλι έχει πλούσιο τρίχωμα, είναι πολύ τριχωτός.

♪ τρί-χα

τρίχωμα [το] ουσιαστικό
(τριχώματα) → τρίχα

τρόλεϊ [το] ουσιαστικό

☑ Το τρόλεϊ είναι ένα μέσο μεταφοράς στην πόλη που μοιάζει με λεωφορείο και που παίρνει με δύο κεραίες ρεύμα από σύρματα. ♪ τρό-λε-ϊ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

τρομάζω ρήμα (τρόμαξα, θα τρομάξω)

☑ Όταν τρομάζεις, αισθάνεσαι ξαφνικό και μεγάλο φόβο. ✎ Η Αθηνά τρόμαξε από τις φωνές του κυρίου Μιχάλη.

✓ Όταν τρομάζεις κάποιον, του προκαλείς φόβο.

✎ «Τρόμαξατε την κόρη μου, κύριε Μιχάλη» του είπε αργότερα η κυρία Μαργαρίτα.

✓ Τρόμαξε να χάσει λίγα κιλά ο θείος Αλέκος. Δυσκολεύτηκε πολύ. ◇ Η ταινία που είδε η θεία Κατερίνα ήταν τρομακτική. Της προκάλεσε τρόμο. Ήταν μία τρομερή εμπειρία. ○ φοβερή
Οι πρωταγωνιστές ήταν κάποιοι

α-τρομάζω-----τρόμος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ληστές που είχαν
τρομοκρατήσει όλον τον κόσμο.
Είχαν προκαλέσει τρόμο σε
όλους. 🎵 τρο-μά-ζω

τρομερός, τρομερή, τρομερό
επίθετο (τρομεροί, τρομερές,
τρομερά) → τρομάζω

τρομοκρατώ, τρομοκρατούμαι
ρήμα (τρομοκράτησα, θα
τρομοκρατήσω) → τρομάζω

τρόμος [ο] ουσιαστικό
→ τρομάζω

τρομπέτα-----τρόπος--

τρομπέτα [η] ουσιαστικό
(τρομπέτες)

✓ Η τρομπέτα είναι ένα μουσικό όργανο από μέταλλο που μοιάζει με σωλήνα ανοιχτό στη μία άκρη. Φυσάς στην τρομπέτα και πατάς τα κουμπιά της για να βγάλει ήχους. 🎵 τρο-μπέ-τα
✍️ 'τα μουσικά όργανα'

τρόπος [ο] ουσιαστικό (τρόποι)

✓ Όταν έχεις τον τρόπο να κάνεις κάτι, ξέρεις πώς να το κάνεις. ✍️ Ο Κώστας έλυσε τις ασκήσεις των μαθηματικών με τον τρόπο που τους έδειξε η δασκάλα. ○ μέθοδος, τακτική
✓ Ο κύριος Μιχάλης δεν έχει

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-τρόπος-----τροχιά

καλούς τρόπους. Συνέχεια φωνάζει και είναι αγενής. ○ φέρισμο, συμπεριφορά 🎵 τρό-πος

τροφή [η] ουσιαστικό (τροφές)
→ τρέφω

τρόφιμα [τα] ουσιαστικό
(τρόφιμα) → τρέφω

τροχιά [η] ουσιαστικό (τροχιές)
☑️ Η τροχιά είναι η πορεία που ακολουθεί ένας πλανήτης στον ουρανό. ✏️ Η γη κινείται σε **τροχιά** γύρω από τον ήλιο.
🎵 τρο-χιά

τροχονόμος [ο], [η] ουσιαστικό (τροχονόμοι)

✓ Ο τροχονόμος είναι ο αστυνομικός που ρυθμίζει και ελέγχει την κίνηση στους δρόμους. Δουλεύει για την Τροχαία, δηλαδή για το τμήμα της αστυνομίας που είναι υπεύθυνο για την κυκλοφορία στους δρόμους.

◇ σχολικός τροχονόμος

♪ τρο-χο-νό-μος ✍ 'η πόλη'

τροχός [ο] ουσιαστικό (τροχοί)

✓ Το ποδήλατο σου έχει δύο τροχούς, ενώ το αυτοκίνητο τέσσερις. ○ ρόδα ◇ Το τροχόσπιτο είναι ένα σπίτι που το σέρνει ένα αυτοκίνητο. ♫ τρο-χός

α-τροχόσπιτο-----τρυπάνι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τροχόσπιτο [το] ουσιαστικό
(τροχόσπιτα) → τροχός

τρύπα [η] ουσιαστικό (τρύπες)

✓ Όταν κάνεις μία τρύπα, κάνεις ένα μικρό άνοιγμα πάνω σε κάτι. Οι κάλτσες του κυρίου

Μιχάλη έχουν όλες τρύπες.

◇ Είναι όλες τρύπιες. «Πώς γίνεται και τις τρυπάει!» σκέφτεται η θεία του. «Άσε που έχουν τρυπήσει και οι τσέπες του παντελονιού του!» τρύ-πα

τρυπάνι [το] ουσιαστικό
(τρυπάνια)

✓ Το τρυπάνι είναι ένα εργαλείο που το χρησιμοποιούμε για

τρυπάνι-----τρυπώνω--

ν' ανοίγουμε τρύπες.

🎵 τρυ-πά-νι 🖋️ 'τα εργαλεία'

τρύπιος, τρύπια, τρύπιο

επίθετο (τρύπιοι, τρύπιες, τρύπια) → τρύπα

τρυπώ και **τρυπάω, τρυπιέμαι**
ρήμα (τρύπησα, θα τρυπήσω) → τρύπα

τρυπώνω ρήμα (τρύπωσα, θα τρυπώσω)

☑️ «Πού τρύπωσες πάλι, Ροζαλία;» φώναξε η Αθηνά. Πού κρύφτηκες;

✓ Όταν τρυπώνεις κάτι, το κρύβεις ή το βάζεις κάπου που

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τρυπώνω-----τρυφερός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

δε φαίνεται. «Πού τρύπωσες
πάλι τα παπούτσια μου;» φώναξε
στη θεία του ο κύριος Μιχάλης.

✓ Η θεία Κατερίνα τρύπωσε το
μανίκι του σακακιού της. Το
έγραψε πρόχειρα με αραιές
βελονιές. τρυ-πώ-νω

τρυφερός, τρυφερή, τρυφερό,
επίθετο (τρυφεροί, τρυφερές,
τρυφερά)

☒ Όταν κάτι είναι τρυφερό,
είναι απαλό και μαλακό. Η
θεία Κατερίνα διαλέγει το πιο
τρυφερό κρέας για να
μαγειρέψει για τον άντρα της.

○ απαλός, μαλακός ● σκληρός
✓ Ο θείος Γιάννης είναι ένας

τρυφερός-----τρώω--

πολύ τρυφερός πατέρας. Αγαπάει τα παιδιά του και τους το δείχνει με χάρδια. ○ ευαίσθητος

◇ Φέρεται με τρυφερότητα.

♪ τρυ-φε-ρός

τρυφερότητα [η] ουσιαστικό
(τρυφερότητες) → τρυφερός

τρώω και **τρώγω, τρώγομαι**
ρήμα (έφαγα, θα φάω)

☑ Όταν τρώς, μασάς και καταπίνεις το φαγητό σου.

✓ «Με τρώει το χέρι μου!» είπε η Αθηνά. Με φαγουρίζει.

✓ Ο Κώστας έφαγε όλα τα λεφτά του στα παγωτά και τώρα δεν έχει τίποτα. Τα ξόδεψε όλα.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-τρώω-----τσαγιέρα

✓ Λέμε ότι κάποιος τρώει σαν λύκος, όταν τρώει πολύ. Επίσης λέμε ότι κάποιος τρώγεται με τα ρούχα του, όταν γκρινιάζει συνέχεια. Όταν δεν αντέχουμε κάποιον, λέμε ότι δεν τρώγεται πια. **♦ τροφή, φαγητό**

♪ τρώ-ω

Η Αθηνά τρώει ένα κομματάκι κρέας.

τσαγιέρα [η] ουσιαστικό
(τσαγιέρες) → τσάι

τσαγκάρης [ο] ουσιαστικό
(τσαγκάρηδες)

☑ Ο τσαγκάρης είναι αυτός που φτιάχνει ή επιδιορθώνει τα παπούτσια μας. 🎵 τσα-γκά-ρης

τσάι [το] ουσιαστικό

☑ Το τσάι είναι φυτό. Βράζουμε τα ξερά φύλλα του και φτιάχνουμε ένα ζεστό ρόφημα.

◇ Στην τσαγιέρα φτιάχνουμε ή σερβίρουμε τσάι. 🎵 τσάι

- Προσοχή ο πληθυντικός αριθμός «τσάγια» χρησιμοποιείται πολύ σπάνια.

Μία τσαγιέρα.

α-τσακίζω-----τσακωμός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τσακίζω ρήμα (τσάκισα, θα τσακίσω)

☑ Όταν τσακίζεις κάτι, το σπας ή το κάνεις κομμάτια. ✍ Ο

Κώστας πάτησε πάνω σ' ένα καρύδι και το τσάκισε με το πόδι του. ♦ Η τσάκιση σ' ένα

παντελόνι είναι η γραμμή που σχηματίζεται, όταν το σιδερώνουμε. τσάκισμα 🎵 τσα-κί-ζω

τσάκιση [η] ουσιαστικό (τσακίσεις) → τσακίζω

τσακωμός [ο] ουσιαστικό (τσακωμοί) → τσακώνομαι

τσακώνομαι-----τσακώνω-

τσακώνομαι ρήμα

(τσακώθηκα, θα τσακωθώ)

✓ Όταν τσακώνεσαι, μαλώνεις με κάποιον. ✍ Στο σχολείο η Αθηνά τσακώνεται συχνά με τον Νίκο. ○ μαλώνω, καβγαδίζω

◇ τσακωμός ● καβγάς

🎵 τσα-κώ-νο-μαι

τσακώνω ρήμα (τσάκωσα, θα τσακώσω)

✓ Όταν τσακώνεις κάποιον, τον πιάνεις συνήθως την ώρα που κάνει κάτι κακό. ✍ Η Αθηνά τσάκωσε τον Κώστα την ώρα που έβαζε κρυφά το δάχτυλό του στο βάζο με το γλυκό. ◇ Η Αθηνά τον έκανε τσακωτό.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τσακώνω-----τσαλαπατώ

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

🎵 τσα-κώ-νω

τσαλακώνω, τσαλακώνομαι

ρήμα (τσαλακώθηκα, θα τσαλακωθώ)

☑️ Όταν τσαλακώνεις ένα χαρτί, ένα ύφασμα ή κάτι άλλο, το διπλώνεις πρόχειρα χωρίς προσοχή και σχηματίζει ζάρες.

● ισιώνω

◇ **τσαλάκωμα** 🎵 τσα-λα-κώ-νω

τσαλαπατώ και τσαλαπατάω, τσαλαπατιέμαι ρήμα (τσαλαπάτησα, θα τσαλαπατήσω)

☑️ Ο κύριος Μιχάλης είπε ότι τα παιδιά τσαλαπάτησαν τα

τσαλαπατώ-----τσάντα--

λουλούδια του. Είπε δηλαδή ότι
τα κατάστρεψαν με τα πόδια
τους. ○ ποδοπατώ ◇ τσαλα-
πάτημα 🎵 τσα-λα-πα-τώ

τσαμπί [το] ουσιαστικό
(τσαμπιά)

✓ Ένα τσαμπί σταφύλι
είναι πολλές ρώγες
μαζί γύρω από ένα κοτσάνι.
🎵 τσα-μπί

τσάντα [η] ουσιαστικό
(τσάντες)

✓ Την τσάντα την
χρησιμοποιούμε για να
βάζουμε μέσα και να
κουβαλάμε διάφορα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τσάντα-----τσαρούχι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

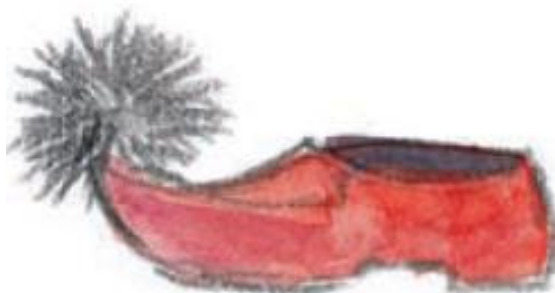
πράγματα. Οι τσάντες είναι
φτιαγμένες από πλαστικό,
δέρμα ή ύφασμα. 🎵 τσά-ντα

τσάπα [η] ουσιαστικό (τσάπες)

☑️ Η τσάπα είναι ένα εργαλείο.
Μ' αυτό σκάβουμε στο χωράφι
κι ανοίγουμε μεγάλες τρύπες
στο χώμα. 🎵 τσά-πα
✍️ 'τα εργαλεία'

τσαρούχι [το] ουσιαστικό
(τσαρούχια)

☑️ Τα τσαρούχια
είναι τα παπού-
τσια που φορούν
οι τσολιάδες. Έχουν κόκκινη ή
μαύρη φούντα 🎵 τσα-ρού-χι

τσατίζω-----τσεκούρι-

τσατίζω και **τσαντίζω**,
τσατίζομαι και **τσαντίζομαι**
ρήμα (τσατίστηκα, θα
τσατιστώ)

☑ Όταν τσατίζεις κάποιον, τον
κάνεις να θυμώσει πολύ και να
νευριάσει. ♦ Ο Κώστας
τσατίστηκε από τη συμπεριφορά
των άλλων παιδιών κι έφυγε από
το παιχνίδι. Η τσατίλα του Κώ-
στα ήταν μεγάλη. 🎵 τσα-τί-ζω

τσατίλα [η] ουσιαστικό
(τσατίλες) → τσατίζω

τσεκούρι [το] ουσιαστικό
(τσεκούρια)

☑ Με το τσεκούρι μπορούμε να

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τσεκούρι-----τσιγάρο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κόψουμε δέντρα και ξύλα σε μικρά κομμάτια. 🎵 τσε-κού-ρι
✍️ 'τα εργαλεία'

τσέπη [η] ουσιαστικό (τσέπες)
☑️ Βάζουμε τα χέρια μας στην τσέπη του ρούχου που φοράμε για να ζεσταθούν όταν έχει πολύ κρύο. Στην τσέπη επίσης βάζουμε τα χρήματα που έχουμε μαζί μας. 🎵 τσέ-πη

τσιγάρο [το] ουσιαστικό (τσιγάρα)

☑️ Ο κύριος Γιάννης και η κυρία Μαργαρίτα δεν καπνίζουν τσιγάρα. Το

τσιγάρο-----τσιγκουνιά--

κάπνισμα βλάπτει σοβαρά
την υγεία. 🎵 τσι-γά-ρο

τσιγκούνης, τσιγκούνα,
τσιγκούνικο επίθετο
(τσιγκούνηδες, τσιγκούνες,
τσιγκούνικα)

☑️ Τσιγκούνη λέμε κάποιον που
δε θέλει να ξοδεύει καθόλου
χρήματα, ακόμα κι όταν έχει
ανάγκη. **◇ Η τσιγκουνιά του**
κυρίου Μιχάλη είναι πολύ μεγάλη.
Προτιμά να μείνει νηστικός παρά
να ξοδέψει λίγα από τα χρήματά
του. 🎵 τσι-γκού-νης

τσιγκουνιά [η] ουσιαστικό
(τσιγκουνιές) → τσιγκούνης

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τσιμέντο-----τσιμουδιά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τσιμέντο [το] ουσιαστικό
(τσιμέντα)

☑ Το τσιμέντο είναι ένα πολύ σκληρό υλικό που χρησιμοποιείται στο χτίσιμο των σπιτιών. Με τσιμέντο είναι φτιαγμένοι και μερικοί δρόμοι. Τσιμέντο λέμε και μία επιφάνεια απ' αυτό το υλικό. 🎵 τσι-μέ-ντο

τσιμουδιά [η] ουσιαστικό

☑ Όταν δε βγάζεις τσιμουδιά, δε μιλάς καθόλου, σωπαίνεις.

✍ «Τσιμουδιά! Δε θέλω ν' ακούσω τίποτα!» είπε η κυρία Μαργαρίτα. 🎵 τσι-μου-διά

τσίμπημα-----τσίμπλα--

τσίμπημα [το] ουσιαστικό
(τσιμπήματα) → τσιμπώ

τσιμπιδάκι [το] ουσιαστικό
(τσιμπιδάκια)

✓ Τα τσιμπιδάκια τα φορούν τα κορίτσια για να κρατούν τα μαλλιά τους χτενισμένα. ○ κοκαλάκι

✓ Μ' ένα τσιμπιδάκι πιάνεις πολύ μικρά αντικείμενα.

🎵 τσι-μπι-δά-κι

τσίμπλα [η] ουσιαστικό
(τσίμπλες)

✓ Όταν ξυπνάμε το πρωί, έχουμε μερικές φορές τσίμπλες στις άκρες των ματιών μας.

🎵 τσί-μπλα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-τσιμπώ-----τσιμπώ

τσιμπώ και **τσιμπάω**,
τσιμπιέμαι ρήμα (τσίμπησα, θα τσιμπήσω)

✓ Όταν τσιμπάς κάποιον, πιάνεις σφιχτά το δέρμα του με τα δύο σου δάχτυλα ή τον τρυπάς με κάτι πολύ μυτερό και τον πονάς. Ο Κώστας τσίμπησε την Αθηνά με τη μύτη του μολυβιού του κι αυτή θύμωσε. Τότε του τσίμπησε δυνατά το μάγουλο κι εκείνος άρχισε να φωνάζει.

✓ Όταν σε τσιμπάει ένα έντομο, σε τρυπάει με το κεντρί του.

✓ Όταν τσιμπάς, τρως πολύ λίγο από ένα φαγητό.

τσιμπώ-----**τσίρκο**---

◇ Το τσίμπημα της μέλισσας
πονάει πολύ. 🎵 τσι-μπώ

τσιπς [τα] ουσιαστικό
☑️ Τσιπς λέμε τα πατατάκια.
🎵 τσιπς

τσιρίζω ρήμα (τσίριξα, θα
τσιρίξω)
☑️ Όταν τσιρίζεις, βγάζεις μία
δυνατή και λεπτή φωνή. ✍️ Το
μωρό τσίριξε, μόλις η θεία
Κατερίνα του πήρε το παιχνίδι
του. ◇ Το τσίριγμα του μωρού
ήταν δυνατό. 🎵 τσι-ρί-ζω

τσίρκο [το] ουσιαστικό (τσίρκα)
☑️ Στο τσίρκο οι ακροβάτες, οι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τσέρκο-----τσοπάνης

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ταχυδακτυλουργοί, οι κλόουν
και πολλά ζώα δίνουν παραστά-
σεις για να διασκεδάσουν τους
θεατές που τους
παρακολουθούν 🎵 τσίρ-κο
Δες ακροβάτης

τσίχλα [η] ουσιαστικό (τσίχλες)
☒ Την τσίχλα τη μασάμε στο
στόμα αρκετή ώρα χωρίς να την
καταπίνουμε. 🎵 τσί-χλα

τσοπάνης [ο] ουσιαστικό
(τσοπάνηδες)
☒ Ο τσοπάνης φυλάει και
βόσκει πρόβατα ή κασίκες.
○ βοσκός 🎵 τσο-πά-νης
- Λέμε και τσομπάνης.

τσουβάλι-----τσουγκράνα--

τσουβάλι [το] ουσιαστικό
(τσουβάλια)

☑ Το τσουβάλι είναι ένας
μεγάλος σάκος για να βάζουμε
διάφορα προϊόντα, όπως πατά-
τες, σιτάρι και αλεύρι. ✍ Ο
θείος Αλέκος έφερε από το χωριό
ένα τσουβάλι αλεύρι. Τόσο
αλεύρι όσο χωράει το τσουβάλι.
🎵 τσου-βά-λι

τσουγκράνα [η] ουσιαστικό
(τσουγκράνες)

☑ Με την τσουγκράνα
καθαρίζουμε τον κήπο μας από
τις πέτρες. 🎵 τσου-γκρά-να
✍ ‘τα εργαλεία’

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τσουγκρίζω-----τσούζω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τσουγκρίζω ρήμα
(τσούγκκρισα, θα τσουγκρίσω)

☑ Το Πάσχα τσουγκρίζουμε τα κόκκινα αυγά και λέμε «Χριστός Ανέστη». Τα χτυπάμε το ένα πάνω στο άλλο.

✓ Ο Νίκος με την Αθηνά τα τσούγκρισαν. Μάλωσαν πολύ.

🎵 τσου-γκρί-ζω

τσούζω ρήμα (έτσουξα, θα τσούξω)

☑ Το οινόπνευμα τσούζει, όταν το βάζουμε στα χτυπήματά μας.

◇ Ο Κώστας έβαλε στην πληγή του λίγο οινόπνευμα και τώρα

τσούζω-----τσουλήθρα-

δεν αντέχει το τσούξιμο. Τσου-
χτερός, τσούχτρα 🎵 τσού-ζω

τσουκνίδα [η] ουσιαστικό
(τσουκνίδες)

☑️ Η τσουκνίδα είναι ένα μικρό
πράσινο φυτό. Αν το ακουμπή-
σουμε το δέρμα μας κοκκινίζει
και τσούζει. 🎵 τσου-κνί-δα

τσουλήθρα [η] ουσιαστικό
(τσουλήθρες)

☑️ Η τσουλήθρα είναι ένα από
τα παιχνίδια που υπάρχουν στις
παιδικές χαρές. Κάθεσαι στην
κορυφή της και μετά γλιστράς
με το σώμα σου προς τα κάτω.
🎵 τσου-λή-θρα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--τσουλούφι-----τσουρέκι

τσουλούφι [το] ουσιαστικό
(τσουλούφια)

☑ Το τσουλούφι είναι μία τούφα από μαλλιά που ξεχωρίζουν στο μπροστινό συνήθως μέρος του κεφαλιού. 🎵 τσου-λού-φι

τσουλώ και **τσουλάω** ρήμα
(τσούλησα, θα τσουλήσω)

☑ Όταν τσουλάς, γλιστράς πάνω σε κάτι. ✍ Η Αθηνά νιώθει πολύ όμορφα όταν τσουλάει στην τσουλήθρα της παιδικής χαράς.

◇ **τσουλήθρα** 🎵 τσου-λώ

τσουρέκι [το] ουσιαστικό
(τσουρέκια)

τσουρέκι-----τσουχτερός--

☑ Το τσουρέκι είναι ένα γλυκό και αφράτο ψωμί που φτιάχνουμε με αυγά, βούτυρο και γάλα. 🎵 τσου-ρέ-κι

τσούρμο [το] ουσιαστικό

☑ Ένα τσούρμο παιδιά έτρεχαν πίσω από τη δασκάλα και την παρακαλούσαν να πάνε εκδρομή. Πολλά παιδιά. 🎵 τσούρ-μο
- Προσοχή. Η λέξη δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

τσουχτερός, τσουχτερή,
τσουχτερό επίθετο (τσουχτεροί, τσουχτερές, τσουχτερά)

☑ Όταν κάνει τσουχτερό κρύο, έχει πάρα πολύ κρύο.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τσουχτερός-----τυλίγω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

✓ Τα λόγια του κυρίου Μιχάλη στα παιδιά ήταν τσουχτερά. Ήταν φαρμακερά και στεναχώρησαν τα παιδιά. ◇ τσούζω

♪ τσου-χτε-ρός

τσούχτρα [η] ουσιαστικό
(τσούχτρες)

☑ Οι τσούχτρες κολυμπούν στη θάλασσα και αν μας ακουμπήσουν το δέρμα μας κοκκινίζει και τσούζει. ○ μικρή μέδουσα

◇ τσούζω ♪ τσού-χτρα

τυλίγω, τυλίγομαι ρήμα
(τύλιξα, θα τυλίξω)

☑ Όταν τυλίγεις κάτι, το καλύπτεις γύρω γύρω με κάτι

τυλίγω-----τύμπανο--

άλλο. ✏ Η κυρία Μαργαρίτα
τύλιξε το δώρο της Αθηνάς με
χρωματιστό χαρτί.

✓ Ο Κώστας
τύλιξε το χαλί
για να το ανε-

βάσει ο κύριος
Γιάννης στο πατάρι. ● ξετυλίγω

✓ Η Αθηνά τυλίχτηκε με την
κουβέρτα, γιατί έκανε κρύο.

Σκεπάστηκε. ◇ **τύλιγμα**

🎵 τυ-λί-γω

τύμπανο [το] ουσιαστικό
(τύμπανα)

☑ Το τύμπανο είναι ένα μουσικό
όργανο που για να παίξει
πρέπει να το χτυπάμε με το χέρι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α-τύμπανο-----τυπώνω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ή με ειδικό ξύλο. ○ ταμπούρλο,
νταούλι 🎵 τύ-μπα-νο

τύπος [ο] ουσιαστικό (τύποι)

☑ Το αυτοκίνητο του κυρίου
Γιάννη είναι νέου τύπου και
τρέχει γρήγορα. Νέου είδους.

✓ Ο κύριος Μιχάλης είναι
παράξενος τύπος. Παράξενος
χαρακτήρας.

✓ Τύπο λέμε κι αλλιώς τις
εφημερίδες και τα περιοδικά.

🎵 τύ-πος

τυπώνω, τυπώνομαι ρήμα
(τύπωσα, θα τυπώσω)

☑ Οι λέξεις και οι εικόνες στα
βιβλία σου έχουν τυπωθεί, ενώ

οι λέξεις και οι εικόνες στα τετράδιά σου είναι φτιαγμένες με το χέρι. ○ εκτυπώνω

◇ ΤΥΠΟΣ 🎵 ΤΥ-ΠΩ-ΝΩ

τύραννος [ο] ουσιαστικό (τύραννοι)

✓ Οι τύραννοι στην αρχαία Ελλάδα κυβερνούσαν βία και καταπιεστικά τον λαό.

✓ Τύρανο λέμε και κάποιον που του αρέσει να βασανίζει τους άλλους. ◇ τυραννώ

🎵 τύ-ραν-νος

τυρί [το] ουσιαστικό (τυριά)

✓ Το τυρί είναι μία τροφή που γίνεται, όταν πήξουμε το γάλα.

α --τυρί-----τυφλώνω

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Η φέτα, το κασέρι και η γραβιέρα
είναι τυριά. ◇ Η **τυρόπιτα** είναι
μία πίτα που μέσα της έχει τυρί.
τυριέρα ♪ τυ-ρί

τυρόπιτα [η] ουσιαστικό
(τυρόπιτες) → τυρί

τυφλός, τυφλή, τυφλό,
επίθετο (τυφλοί, τυφλές,
τυφλά)

☑ Όταν κάποιος δε βλέπει, είναι
τυφλός. ○ στραβός ◇ **τυφλό-**
μυγα, τυφλώνω ♪ τυ-φλός

τυφλώνω, τυφλώνομαι ρήμα
(τύφλωσα, θα τυφλώσω)

☑ Όταν κάτι σε τυφλώνει, σε

τυφλώνω-----τυχαίνω-

κάνει να μη βλέπεις. Το φως του ήλιου ήταν πολύ δυνατό και **τύφλωσε την Αθηνά.**

○ στραβώνω τυ-φλώ-νω

τυχαίνω ρήμα (έτυχα, θα τύχω)

 Όταν τυχαίνει κάτι, γίνεται κατά τύχη. Το φλουρί της πίτας έτυχε στον Κώστα.

✓ «Κύριε διευθυντά, μπορώ να φύγω;» είπε η κυρία Μαργαρίτα. «Μου έτυχε κάτι ξαφνικό. Η κόρη μου αρρώστησε». Μου συνέβη.

◇ **τύχη** τυ-χαί-νω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α - **τυχερός** ----- **τώρα**

β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τυχερός, τυχερή, τυχερό
επίθετο (τυχεροί, τυχερές,
τυχερά) → τύχη

τύχη [η] ουσιαστικό (τύχες)
☒ Έχουμε **τύχη**, όταν κάτι που
θέλουμε γίνεται χωρίς να
κάνουμε εμείς τίποτε. **Ο**
Κώστας είχε **μεγάλη τύχη** και
κέρδισε το φλουρί στη
βασιλόπιτα. **Ο Κώστας** ήταν ο
τυχερός της χρονιάς, γιατί
κέρδισε το φλουρί στη
βασιλόπιτα. **τυχαίνω** **τύ-χη**

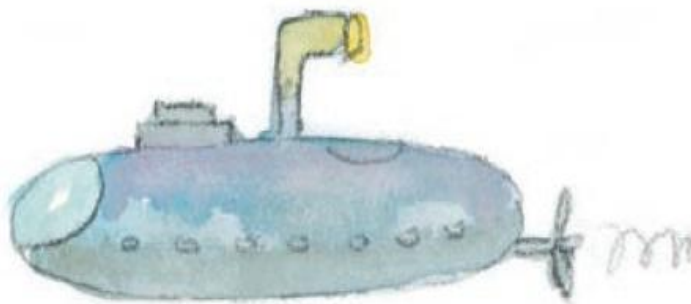
τώρα επίρρημα
☒ Όταν κάτι γίνεται **τώρα**,
γίνεται αυτή τη στιγμή.

τώρα-----τώρα--

 «Τώρα διαβάζω και δεν μπορώ να παίξω μαζί σου» είπε η Αθηνά, και ο Κώστας έφυγε από το δωμάτιό της. τωρινός τώ-ρα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Υ υ

υγεία [η] ουσιαστικό (υγείες)

☑ Όταν έχουμε την υγεία μας, το σώμα μας λειτουργεί πολύ καλά και δεν έχουμε κανένα πρόβλημα.

✓ «Στην υγειά σου, Μαργαρίτα» είπε ο κύριος Γιάννης σηκώνοντας ψηλά το ποτήρι του.

✓ «Με τις υγείες σου!» είπε ο κύριος Γιάννης στον θείο Αλέκο που φτερνίστηκε. ♦ Όταν κάτι είναι υγιεινό, είναι καλό για την υγεία μας. 🎵 υ-γεί-α

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω
--υγιεινός-----υγρός

υγιεινός, υγιεινή, υγιεινό
επίθετο (υγιεινοί, υγιεινές,
υγιεινά) → υγεία

υγρασία [η] ουσιαστικό
(υγρασίες) → υγρός

υγρό [το] ουσιαστικό (υγρά)
☑ Το νερό, η πορτοκαλάδα, το
κρασί και το γάλα είναι **υγρά**.
Μπορείς να τα βάλεις σ' ένα
ποτήρι και να πάρουν το σχήμα
του ποτηριού. Υγρά είναι και τα
δάκρυά σου που στάζουν, όταν
κλαις. ♦ **υγρός** 🎵 υ-γρό

υγρός, υγρή, υγρό επίθετο
(υγροί, υγρές, υγρά)

υγρός-----υδραγωγείο-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- ☑ Όταν κάτι είναι υγρό, κυλάει σαν νερό. ✎ Το γάλα είναι υγρή τροφή.
- ✓ Υγρό λέμε και κάτι που είναι λίγο βρεγμένο. ✎ Τα σεντόνια ήταν υγρά ακόμη κι η κυρία Μαργαρίτα δεν τα μάζεψε.
- ✓ Όταν ο καιρός είναι υγρός, πρόκειται να βρέξει ή έχει ήδη βρέξει. Έχει υγρασία.
- ◇ Υγρασία έχει κι ένας τοίχος που έχει βραχεί και είναι υγρός.
- υγρό 🎵 υ-γρός

υδραγωγείο [το] ουσιαστικό
(υδραγωγεία)

- ☑ Το υδραγωγείο μίας πόλης είναι ένα κτίριο με μία μεγάλη

αβγδεζηθικλμνξοπρστυφχψω --υδραγωγείο-----υδραυλικός

δεξαμενή. Εκεί μαζεύεται το νερό που μπορούμε να πιούμε κι έρχεται στα σπίτια μας μέσα από σωλήνες. 🎵 υ-δρα-γω-γεί-ο - Στ' αρχαία ελληνικά το νερό λεγόταν ύδωρ. Μ' αυτή τη λέξη φτιάχνουμε μεγαλύτερες λέξεις, όπως το υδραγωγείο.

υδραυλικός [ο] ουσιαστικό (υδραυλικοί)

☑ Ο υδραυλικός είναι ο τεχνίτης που φτιάχνει τους σωλήνες και τις βρύσες στο σπίτι μας.

🎵 υ-δραυ-λι-κός

υιοθετώ, υιοθετούμαι ρήμα
(υιοθέτησα, θα υιοθετήσω)

☑ Όταν ένα ζευγάρι υιοθετεί
ένα παιδί, φροντίζει και
μεγαλώνει ένα παιδί που δεν
έχει γεννηθεί από αυτούς. Οι
γονείς ενός υιοθετημένου
παιδιού το φροντίζουν και το
αγαπούν όπως εμένα οι γονείς
σου. 🎵 υι-ο-θε-τώ

ύλη [η] ουσιαστικό (ύλες)

☑ Το γάλα είναι η πρώτη ύλη που
χρησιμοποιούμε για να φτιάξουμε
το τυρί και το γιαούρτι.
Απ' αυτήν φτιάχνεται το τυρί και
το γιαούρτι. ○ ουσία 🎵 ύ-λη

--υλικό-----ύμνος

υλικό [το] ουσιαστικό (υλικά)

☑ Τα τραπέζια φτιάχνονται από διάφορα υλικά: από ξύλο, από πλαστικό, από γυαλί και από άλλα.

✓ Η κυρία Μαργαρίτα ανακάτεψε τα υλικά της συνταγής, τ' αυγά, το γάλα, το βούτυρο και το αλεύρι κι έφτιαξε ένα πολύ νόστιμο κέικ. 🎵 υ-λι-κό

ύμνος [ο] ουσιαστικό (ύμνοι)

☑ Κάθε χώρα έχει τον δικό της εθνικό ύμνο. Ο εθνικός μας ύμνος είναι ένα τραγούδι που λέμε σε κάθε εθνική γιορτή, καθώς και κάθε φορά που ανεβάζουμε τη σημαία της

ὕμνος-----υπακούω-

πατρίδας μας.

Ο εκκλησιαστικός ὕμνος είναι ένα τραγούδι που ψάλλουμε στην εκκλησία για να τιμήσουμε έναν άγιο. Ο ὕμνος μίας ομάδας είναι ένα τραγούδι που τραγουδούν οι φίλαθλοι κι είναι μοναδικό για κάθε ομάδα. 🎵 ὕμνος

υπάκουος, υπάκουη, υπάκουο
επίθετο (υπάκουοι, υπάκουες, υπάκουα) → υπακούω

υπακούω ρήμα (υπάκουσα, θα υπακούσω)

☑ Όταν υπακούς στους γονείς σου, ακούς και κάνεις αυτά που λένε. **◇ Υπάκουο λέμε κάποιον,**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--υπακούω-----υπάρχω

όταν ακούει και κάνει αυτά που λένε οι γονείς και οι δάσκαλοί του. Δείχνει δηλαδή **υπακοή**.

🎵 υ-πα-κού-ω

υπάλληλος [ο], [η] ουσιαστικό (υπάλληλοι)

☑ Υπάλληλος είναι αυτός που δουλεύει στη δουλειά κάποιου άλλου και πληρώνεται απ' αυτόν. 🎵 υ-πάλ-λη-λος

υπάρχω ρήμα (υπήρξα, θα υπάρξω)

☑ Όταν **υπάρχεις**, βρίσκεσαι στη ζωή, ζεις.

✍ Η Αθηνά ρώτησε τον Κώστα αν **υπάρχουν** φαντάσματα.

υπάρχω-----υπέρ-

✓ Όταν κάτι **υπάρχει**, βρίσκεται κάπου. Στο δωμάτιο του Κώστα **υπάρχουν** πάντα πολλά παιχνίδια πεταμένα εδώ κι εκεί.
🎵 υ-πάρ-χω

υπέρ πρόθεση

☑ Όταν κάποιος είναι **υπέρ** κάποιου άλλου, τον υποστηρίζει και τον βοηθάει. Τα Χριστούγεννα έγινε έρανος στην εκκλησία **υπέρ** των φτωχών, μάζεψαν δηλαδή χρήματα για να βοηθήσουν τους φτωχούς.

✓ Πολλές φορές βάζεις το **υπερ-**μπροστά σε μία λέξη, για να δείξεις ότι κάτι είναι παραπάνω από το κανονικό. **Η** θεία

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--υπέρ-----υπερασπίζω

Ἑλλη είναι **υπέρβαρη** και κάνει
δίαιτα. Ἐχει βάρος πάνω από το
κανονικό. 🎵 υ-πέρ

υπερασπίζω, υπερασπίζομαι
ρήμα (υπεράσπισα, θα
υπερασπίσω)

☑ Ὅταν υπερασπίζεσαι
κάποιον, τον προστατεύεις και
τον βοηθάς να ξεπεράσει τις
δυσκολίες του. ✍ «Μη φοβάσαι
Αθηνά, θα σε **υπερασπιστώ** εγώ,
αν κινδυνέψεις από τον σκύλο»
είπε ο Νίκος. ♦ **υπεράσπιση**
🎵 υ-πε-ρα-σπί-ζω

- Πότε λέμε ότι κάποιος είναι
υπερτυχερός;

υπεράσπιση-----υπερβολικός-

υπεράσπιση [η] ουσιαστικό →
υπερασπίζω

υπερβολή [η] ουσιαστικό
(υπερβολές) → υπερβολικός

**υπερβολικός, υπερβολική,
υπερβολικό** επίθετο
(υπερβολικοί, υπερβολικές,
υπερβολικά)

☑ Όταν κάτι είναι υπερβολικό,
είναι παραπάνω απ' όσο
χρειάζεται κάθε φορά. Το
υπερβολικό φαγητό είναι κακό
για την υγεία μας.

✓ Όταν κάποιος είναι υπερβολι-
κός, ζητάει παραπάνω πράγμα-
τα απ' όσα πρέπει. «Μην

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

--υπερβολικός-----υπέροχος

είσαι υπερβολικός, Κώστα! Δε χτύπησες πια τόσο πολύ».

◇ «Μην υπερβάλλεις. Αυτό που λες είναι υπερβολή». Μη λες υπερβολές. 🎵 υ-περ-βο-λι-κός

υπερήφανος, υπερήφανη,
υπερήφανο επίθετο
(υπερήφανοι, υπερήφανες,
υπερήφανα) → περήφανος

υπέροχος, υπέροχη, υπέροχο
επίθετο
(υπέροχοι, υπέροχες, υπέροχα)
☑ Υπέροχο λέμε κάποιον που
είναι πολύ καλύτερος από τους
άλλους και ξεχωρίζει γι' αυτό.
✍ Το φαγητό της κυρίας

υπέροχος-----υπεύθυνος-

Μαργαρίτας ήταν **υπέροχο**. Όλοι ήταν ενθουσιασμένοι. ○ έξοχος, εξαιρετικός ● απαίσιος

🎵 υ-πέ-ρο-χος

υπεύθυνος, υπεύθυνη, υπεύθυνο επίθετο (υπεύθυνοι, υπεύθυνες, υπεύθυνα)

☑ Ο πιλότος είναι **υπεύθυνος** για την ασφάλεια των επιβατών του αεροπλάνου. Είναι αυτός που φροντίζει έτσι ώστε όλα να λειτουργούν καλά στο αεροπλάνο. Αυτός έχει την ευθύνη του αεροπλάνου.

✓ «Εσύ ήσουν **υπεύθυνος** που χάθηκε η Ροζαλία!» κατηγόρησε η Αθηνά τον Κώστα, «Εσύ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

--υπεύθυνος-----υπηρεσία

έφταιγες!» υ-πεύ-θυ-νος

υπηρεσία [η] ουσιαστικό
(υπηρεσίες)

☒ Η υπηρεσία είναι η εργασία που έχει να κάνει ένας υπάλληλος. Ο κύριος Γιάννης προσφέρει τις υπηρεσίες του στον ιδιωτικό τομέα. Ο ξάδελφός του είναι στρατιωτικός κι έχει

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με τη Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις αναστατώνω, ανησυχώ, εξαφανίζομαι, βρίσκω, καταφεύγω, κουλουριάζω, κουνώ, χαίρομαι, χοροπηδώ

υπηρεσία-----υπηρετώ--

υπηρεσία κάθε μέρα.

✓ Ο θεός του Νίκου πηγαίνει στην υπηρεσία του κάθε πρωί στις εφτά. Στη δουλειά του, στον χώρο όπου δουλεύει.

🎵 υ-πη-ρε-σί-α

υπηρέτης [ο], **υπηρέτρια** [η]

ουσιαστικό (υπηρέτες, υπηρέτριες) → υπηρετώ

υπηρετώ ρήμα (υπηρέτησα, θα υπηρετήσω)

☑️ Όταν υπηρετείς κάποιον, εργάζεσαι στο σπίτι του και πληρώνεσαι γι' αυτό. ✍️ **Μία πολύ πλούσια οικογένεια έχει συνήθως αρκετούς ανθρώπους**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α --υπηρετώ-----ύπνος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

που την υπηρετούν. Έχει
υπηρέτες.

✓ Ο θεός του Νίκου υπηρετεί
στον ελληνικό στρατό. Δουλεύει
και προσφέρει τις υπηρεσίες
του εκεί. ◇ **υπηρέτης**

♪ υ-πη-ρε-τώ

υπνοβάτης [ο], [η] ουσιαστικό
(υπνοβάτες, υπνοβάτισσες)
→ ύπνος

ύπνος [ο] ουσιαστικό (ύπνοι)
☑ Κάθε βράδυ πέφτουμε για
ύπνο και κοιμόμαστε για να
ξεκουραζόμαστε. ◇ **Ο υπνοβά-
της σηκώνεται κοιμισμένος και
περπατάει χωρίς να το**

ύπνος-----υποβρύχιο-

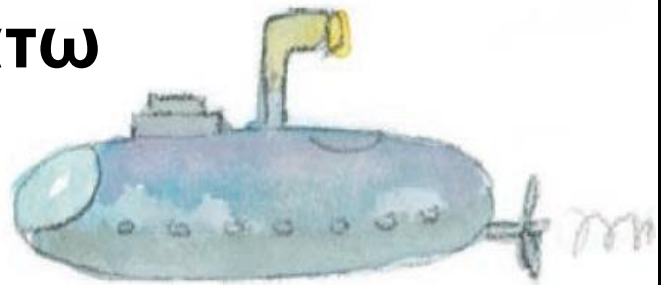
καταλαβαίνει. Όταν κάτι σε
υπνωτίζει, σε κοιμίζει. υπνοδω-
μάτιο, υπνόσακος 🎵 ύ-πνος

υπνωτίζω, υπνωτίζομαι ρήμα
(υπνώτισα, θα υπνωτίσω)
→ ύπνος

υποβρύχιο [το] ουσιαστικό
(υποβρύχια)

✓ Το υποβρύχιο είναι ένα πλοίο
ειδικά φτιαγμένο για να μπορεί
να πηγαίνει κάτω

από την
επιφάνεια της
θάλασσας σε
μεγάλο βάθος. 🎵 υ-πο-βρύ-χι-ο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--υπόγειος-----υπόγειος

υπόγειος, υπόγεια, υπόγειο
επίθετο (υπόγειοι, υπόγειες,
υπόγεια)

☑ Όταν κάτι είναι **υπόγειο**, είναι
κάτω από το έδαφος. ✍ Ο
κύριος Γιάννης βάζει το αυτοκί-
νητό του σε **υπόγειο** γκαράζ.

◊ (σαν ουσιαστικό) Το **υπόγειο**
ενός σπιτιού είναι το μέρος του
σπιτιού που είναι κάτω από το
έδαφος. 🎵 υ-πό-γει-ος

- Η λέξη **υπόγειος** είναι
φτιαγμένη από δύο κομματάκια:
το υπο- που σημαίνει κάτω από
τη λέξη γη.

Ξέρεις άλλες λέξεις που
αρχίζουν με υπο-;

υπογραφή-----υπογράψω-

υπογραφή [η] ουσιαστικό
(υπογραφές) → υπογράψω

υπογράψω ρήμα (υπέγραψα,
θα υπογράψω)

☑ Όταν υπογράφεις ένα
κείμενο, γράφεις τ' όνομά σου
κάτω απ' αυτό για να δείξεις ότι
είναι δικό σου ή ότι συμφωνείς
μ' αυτά που λέει. Τ' όνομά σου
το γράφεις με το χέρι σου και με
δικό σου τρόπο. Βάζεις την
υπογραφή σου. Η κυρία

Μαργαρίτα υπογράφει όλα τα
κείμενα που γράφει για την εφη-
μερίδα **υπογραφή**

🎵 υ-πο-γρά-ψω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω
--υποδέχομαι-----υποθέτω

υποδέχομαι ρήμα

(υποδέχτηκα, θα υποδεχτώ)

☑ Όταν υποδέχεσαι κάποιον, τον περιμένεις να έρθει και τον περιποιείσαι με τον καλύτερο τρόπο. ♦ Του κάνεις υποδοχή.

🎵 υ-πο-δέ-χο-μαι

υποδοχή [η] ουσιαστικό

→ υποδέχομαι

υπόθεση [η] ουσιαστικό

(υποθέσεις) → υποθέτω

υποθέτω ρήμα (υπέθεσα, θα υποθέσω)

☑ Όταν υποθέτεις κάτι, πιστεύεις ότι κάτι μπορεί να

υποθέτω-----υποκείμενο-

είναι σωστό ή ότι μπορεί να γίνει, χωρίς όμως να είσαι σίγουρος και χωρίς να έχεις αποδείξεις γι' αυτό. Ο θεός Αλέκος υπέθεσε ότι θα χιονίσει και φρόντισε να μαζέψει αρκετά ξύλα για το τζάκι. υπόθεση
 υ-πο-θέ-τω

υποκείμενο [το] ουσιαστικό (υποκείμενα)

 Το υποκείμενο σε μία πρόταση είναι αυτό που απαντά στην ερώτηση «Ποιος;».

 Στην πρόταση «Ο Νίκος λέει αστεία» το υποκείμενο είναι η λέξη Νίκος. υ-πο-κεί-με-νο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--υποκλίνομαι-----υποκριτής**υποκλίνομαι** ρήμα

(υποκλίθηκα, θα υποκλιθώ)

 Όταν υποκλίνεσαι, σκύβεις μπροστά σε κάποιον για να του εκφράσεις τον σεβασμό σου. Όλοι οι υπηρέτες **υποκλίθη-**
καν μπροστά στο βασιλόπουλο
και τη Σταχτοπούτα. Οι**υπηρέτες** του παλατιού τούς
υποδέχτηκαν με μία μεγάλη
υπόκλιση. υ-πο-κλί-νο-μαι**υπόκλιση** [η] ουσιαστικό

(υποκλίσεις) → υποκλίνομαι

υποκριτής [ο], **υποκρίτρια** [η]ουσιαστικό (υποκριτές,
υποκρίτριες)

υποκριτής-----υπολογίζω--

☑ Υποκριτή λέμε κάποιον που συμπεριφέρεται με ψεύτικο τρόπο κι όχι όπως πραγματικά είναι και σκέφτεται.

Συμπεριφέρεται με υποκρισία.

◇ υποκρισία 🎵 υ-πο-κρι-τής

υπολογίζω, υπολογίζομαι ρήμα
(υπολόγισα, θα υπολογίσω)

☑ Όταν υπολογίζεις κάτι, το μετράς, το λογαριάζεις. ✎ ○

Κώστας υπολογίζει πόσα χρήματα ξοδεύει κάθε βδομάδα.

✓ «Υπολογίζω ότι θα έχω τελειώσει τα μαθήματά μου σε δύο ώρες» είπε η Αθηνά στην κυρία Μαργαρίτα. Εκτιμώ.

✓ «Δε με υπολογίζεις καθόλου

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α --υπολογίζω-----υπόλοιπο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τελευταία» παραπονέθηκε η Αθηνά στον Κώστα. Δε με σκέφτεσαι, δε μου δίνεις σημασία Ο υπολογιστής μάς βοηθάει να κάνουμε διάφορα πράγματα πιο γρήγορα και πιο εύκολα: να γράφουμε, να κάνουμε λογαριασμούς και να σχεδιάζουμε. ηλεκτρονικός υπολογιστής, κομπιούτερ υ-πο-λο-γί-ζω

υπολογιστής [ο] ουσιαστικό (υπολογιστές) → υπολογίζω

υπόλοιπο [το] ουσιαστικό (υπόλοιπα)

 Η Αθηνά μέτρησε το

υπόλοιπο-----υπομονή--

υπόλοιπο των χρημάτων που είχε στην τσέπη της, δηλαδή μέτρησε τα χρήματα που δεν είχε ξοδέψει, που της είχαν μείνει

◇ **υπόλοιπος** 🎵 υ-πό-λοι-πο

υπόλοιπος, υπόλοιπη, υπόλοιπο επίθετο (υπόλοιποι, υπόλοιπες, υπόλοιπα)

☑ «Οι υπόλοιποι μαθητές θα διαβάσουν αύριο τις εργασίες τους» είπε η δασκάλα. Δηλαδή οι μαθητές που έχουν μείνει.

◇ **υπόλοιπο** 🎵 υ-πό-λοι-πος

υπομονή [η] ουσιαστικό

☑ Όταν κάνεις υπομονή, περιμένεις να γίνει κάτι χωρίς

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--υπομονή-----υποπτεύομαι

να βιάζεσαι και χωρίς να γκρινιάζεις. Ο κύριος Γιάννης περίμενε με υπομονή στην ουρά, μέχρι να έρθει η σειρά του να πληρώσει στην τράπεζα. Ήταν πολύ υπομονετικός. υ-πο-μο-νή

υποπτεύομαι ρήμα
(υποπτεύθηκα, θα υποπτευθώ)
 Όταν υποπτεύεσαι κάποιον, νομίζεις ότι έχει κάνει κάτι που δεν είναι καλό, δεν είναι νόμιμο.
 Η αστυνομία υποπτεύεται κάποιους για τη ληστεία στο μαγαζί του κυρίου Δημήτρη και ψάχνει να τους βρει. υποψιάζομαι Οι ύποπτοι για τη

υποπτεύομαι-----υπόστεγο--

ληστεία είναι τρεις άνδρες που μένουν στη γειτονιά.

🎵 υ-πο-πτεύ-ο-μαι

ύποπτος, ύποπτη, ύποπτο
επίθετο (ύποπτοι, ύποπτες,
ύποπτα) → υποπτεύομαι

υπόστεγο [το] ουσιαστικό
(υπόστεγα)

☑ Το **υπόστεγο** είναι ένας μικρός χώρος που έχει στέγη κι είναι ανοιχτός γύρω γύρω. Όταν είμαστε κάτω από ένα **υπόστεγο** δε βρεχόμαστε και μπορούμε να βλέπουμε τι συμβαίνει γύρω μας. 🎵 υ-πό-στε-γο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α -- υπόσχεση ----- ύπουλος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

υπόσχεση [η] ουσιαστικό
(υποσχέσεις)

☑ Όταν δίνεις την υπόσχεσή σου, δίνεις το λόγο σου ότι θα κάνεις αυτό που έχεις συμφωνήσει. Το υπόσχεσαι. Η Αθηνά κράτησε την υπόσχεση που έδωσε στη μαμά της και δε μάλωσε ξανά με τη φίλη της Ελένη.

◇ **υπόσχομαι** υ-πό-σχε-ση

υπόσχομαι ρήμα (υποσχέθηκα, θα υποσχεθώ) → υπόσχεση

ύπουλος, ύπουλη, ύπουλο
επίθετο (ύπουλοι, ύπουλες, ύπουλα)

☑ Ένας ύπουλος άνθρωπος

ύπουλος-----υποφέρω-

μπορεί να μας κάνει κακό χωρίς
εμείς να τον καταλάβουμε, γιατί
είναι πολύ πονηρός. Ο

κακός λύκος ήταν πολύ ύπουλος.
Ήθελε να ξεγελάσει την
Κοκκινοσκουφίτσα με την
πονηριά του. ύ-που-λος

υπουργός [ο], [η] ουσιαστικό
(υπουργοί)

 Οι υπουργοί και ο
πρωθυπουργός είναι η κυβέρνη-
ση μίας χώρας. **υπουργικός**
 υ-πουρ-γός

υποφέρω ρήμα (υπέφερα, θα
υποφέρω)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--υποφέρω-----υποχρεώνω

☑ Όταν υποφέρεις από κάτι, πονάς. ✍ «Υποφέρω από πονοκεφάλους» είπε η θεία Έλλη.

✓ Όταν υποφέρεις κάτι, μπορείς και το αντέχεις, το υπομένεις.

✍ «Μπορώ να υποφέρω το κρύο του χειμώνα αλλά δεν μπορώ να υποφέρω τη μεγάλη ζέστη το καλοκαίρι» είπε ο θείος Αλέκος.

🎵 υ-πο-φέ-ρω

υποχρεώνω, υποχρεώνομαι
ρήμα (υποχρεώθηκα, θα υποχρεωθώ)

☑ Όταν υποχρεώνεις κάποιον να κάνει κάτι, τον αναγκάζεις να

υποχρεώνω-----υποχωρώ-

το κάνει. Ο νόμος υποχρεώνει τους γονείς να στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο. Είναι υποχρέωσή τους να τα στέλνουν στο σχολείο.

◇ υποχρέωση, υποχρεωτικός

♪ υ-πο-χρε-ώ-νω

υποχωρώ ρήμα (υποχώρησα, θα υποχωρήσω)

☑ Όταν ο στρατός υποχωρεί, προχωράει προς τα πίσω, οπισθοχωρεί.

✓ Όταν κάτι υποχωρεί, τότε πέφτει και καταστρέφεται. Η γέφυρα υποχώρησε από τα ορμητικά νερά του ποταμού και ο δρόμος κόπηκε στα δύο.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α --υποχωρώ-----υποψιάζομαι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

✓ Όταν κάτι υποχωρεί,
μειώνεται, ελαττώνεται.

✍ Ο πυρετός του Κώστα άρχισε
να υποχωρεί, μόλις ο γιατρός
του έδωσε ένα φάρμακο.

◇ υποχώρηση 🎵 υ-πο-χω-ρώ

υποψιάζομαι ρήμα
(υποψιάστηκα, θα υποψιαστώ)

☑ Όταν υποψιάζεσαι κάποιον,
πιστεύεις ότι αυτός έχει κάνει
κάτι, ότι είναι ύποπτος.

✍ Η αστυνομία υποψιαζόταν
κάποιους για την κλοπή στο
μαγαζί του κυρίου Δημήτρη.

○ υποπτεύομαι

🎵 υ-πο-ψι-ά-ζο-μαι

ύστερα-----ύστερα--

ύστερα επίρρημα

☒ Όταν κάτι γίνεται ύστερα από κάτι άλλο, γίνεται μετά από αυτό.

- Ποια λέξη μπορούμε να φτιάξουμε, αν βάλουμε στη σωστή σειρά τα γράμματα: ρωποχυω;

.....

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις
δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

--ύστερα-----ύφασμα

 «Κάθε Δευτέρα πρώτα κάνουμε το μάθημα της Γλώσσας κι ύστερα κάνουμε γυμναστική» είπε η Αθηνά. ○ έπειτα, μετά ● πριν 🎵 ύ-στε-ρα

υφαίνω ρήμα (ύφανα, θα υφάνω)

☑ Όταν υφαίνουμε, φτιάχνουμε διάφορα υφάσματα. ✓ Η αράχνη υφαίνει τον ιστό της.

◇ **ύφασμα** 🎵 υ-φαί-νω

ύφασμα [το] ουσιαστικό (υφάσματα)

☑ Τα ρούχα μας είναι φτιαγμένα από ύφασμα. Υπάρχουν υφάσματα από μαλλί, βαμβάκι,

ύφασμα-----ύψος-

μετάξι και άλλα υλικά.

◇ υφαίνω 🎵 ύ-φα-σμα

ύψος [το] ουσιαστικό (ύψη)

☑ Το ύψος μας είναι η απόσταση από τις πατούσες των ποδιών μέχρι το κεφάλι μας, όταν είμαστε όρθιοι. 🖋 Το **ύψος** της Αθηνάς είναι μικρότερο από το **ύψος** του Κώστα. 🎵 ύ-πος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.